

Zending, hulpverlening en training

Rapport
deputaten

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Gereformeerde Kerken in Nederland. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met het deputaatschap generaal-synodale publicaties via: publicaties@gkv.nl. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

WOORD VOORAF

*Juich de HEER toe, heel de aarde, dien de Heer met vreugde,
Kom tot hem met jubelzang. Erken het: de Heer is God,*

*De HEER is goed, zijn liefde duurt eeuwig,
zijn trouw van geslacht op geslacht.
Psalm 100*

Met groot genoegen en dank aan onze God en Vader bieden wij, als deputaten zending, hulpverlening en training (ZHT), u voor de derde maal in ons bestaan een verslag over de uitgevoerde werkzaamheden aan. We danken God die inspireerde en werkkraft gaf zodat er nu een organisatie staat die verankerd is in de kerken en wereldwijd mag werken.

Paragraaf 6.1, het hart van het verslag, laat zien wat er in de verslagperiode door u, de kerken, aan activiteiten is uitgevoerd; activiteiten die voor en vooral samen met de partnerkerken worden uitgevoerd. Zo kon bij voorbeeld, onze partnerkerk in Benin, de ERCB, een gemeente institueren in de provincie Couffo/Mono. In deze kerk is in de verslagperiode een grote groep volwassenen, jongeren en kinderen gedoopt. Bijzonder is ook het feit dat de GK geen zendingsprojecten in de strikte zin van het woord meer uitvoert, nu ook de zendingsgemeente op Curaçao is geïnstitueerd!

Samen werken in Gods wereld is niet altijd eenvoudig. Vruchtbare (partner)relaties kosten veel gebed, studie en inlevingsvermogen. Er is veel nagedacht en gestudeerd over de aard van een gezonde partnerrelatie. Dit is niet in het minst ingegeven door de moeiten in de relatie met de kerken in Papua en Congo.

Nieuw werk is aangepakt. Sinds 2006 is er speciale aandacht voor onze missionaire taak in zogenaamde 'gesloten gebieden'. Verder is de relatie met de kerken in Nigeria verstevigd en zijn er groeiende contacten met kerken in Ethiopië. Het werk in Kenia heeft een steviger plek in onze kerken gekregen: het wordt nu mede gedragen door de kerk van Zwolle-Zuid.

In de verslagperiode is de aandacht extra gericht op gerechtigheid en wederkerigheid. Deze begrippen hebben een plek gekregen in onze missie en spelen een bescheiden, maar groeiende rol bij de uitvoering van het werk.

Deputaten ZHT bestaan nu negen jaar. De laatste jaren worden gekenmerkt door consolidatie en verdere uitbouw van bestaand beleid. De organisatie 'staat'. De aandacht kan nu uitgaan naar het werk zelf. Dit werk wordt uitgevoerd door het instituut De Verre Naasten, in de meeste gevallen in nauwe samenwerking met de zending instanties.

We kunnen de toekomst in vertrouwen tegemoet zien want 'Zijn liefde duurt eeuwig, Zijn trouw van geslacht op geslacht'.

Tenslotte vragen we de kerken en ook de synode regelmatig voorbede te doen voor het werk ten dienste van de komst van het koninkrijk van onze Heer Jezus Christus. We zien uit naar een vruchtbare behandeling van ons verslag in de verwachting dat we op de ingeslagen weg verder kunnen gaan. We wensen de synode de leiding van de Heilige Geest toe bij alle werkzaamheden voor Christus' kerk.

INHOUDSOPGAVE

1.	Samenvatting	6
2.	Inleiding	6
	2.1 Context	6
	2.2 Stand van zaken	8
	2.3 Leeswijzer bij dit verslag	10
3.	Deputaatschap	11
	3.1 Primi en secundi deputaten	11
	3.2 Structuur	11
	3.3 Missie	12
	3.4 Statuten Stichting De Verre Naasten	12
	3.5 Activiteiten	12
4.	Het instituut	13
	4.1 Directie	13
	4.2 Buitenland	13
	4.3 IRTT	13
	4.4 Communicatie en Fondsenwerving	14
	4.5 Administratie	14
	4.6 Kwaliteitsbeheer	15
5.	Overleg en netwerken	15
	5.1 WAD en GSO	15
	5.2 Overleg	15
	a. Dep. betrekkingen buitenlandse kerken	15
	b. Dep. financiën en beheer	16
	c. Dep. kerkorde en kerkrecht	16
	d. Generaal diaconaal deputaatschap	16
	e. Theologische Universiteit Kampen	16
	f. Archief en Documentatiecentrum	16
	g. Platform Hulp in het Buitenland	16
	5.3 Netwerken	17
	a. ICRC	17
	b. Prisma	17
	c. Kerkelijke contacten in Nederland	18
	d. Kerkelijke contacten buiten Nederland	18
	e. Gbouw	18
	5.4 Nederlandse Zendingsraad	19
6.	Beleid	20
	6.1 Overzicht activiteiten	21
	6.1.1 Kerkelijk werk	21
	a. Missionair werk	21
	b. Opleiding voorgangers	22
	c. Kerkelijk opbouwwerk	23
	6.1.2 Maatschappelijk werk	24
	a. Onderwijs	24
	b. Micro-ondernemingen en landbouw	25
	c. Gezondheid	25
	6.1.3 Humanitaire hulpverlening	26
	6.1.4 Facilitaire ondersteuning	26
	6.2 Generaal Beleid	27
	6.3 Samenwerking	28
	6.4 Zending en Hulpverlening	28
	6.5 Training	31
7.	Financiën	33
	7.1 Financieel beleid Instituut voor ZHT	33
	7.2 Financieel beleid zendende instanties	33
8.	Voorstellen	35

	Bijlagen	37
I.	Lijst met gebruikte afkortingen	37
II.	Besluit ZHT GS 2005, Amersfoort-Centrum	38
III.	Kort missiedocument De Verre Naasten	41
IV.	Statuten Stichting De Verre Naasten	42
V.	Organogram Instituut voor ZHT	46
VI.	Lijst partnerkerken	46
VII.	Opleiding van uitgezonden	48
VIII.	Training kader buitenlandse kerken	49
IX.	Jaarverslagen van de Stichting De Verre Naasten	50
X.	Lijst van deputaten met functies	50

1. SAMENVATTING

De Generale Synode van Amersfoort-Centrum 2005 heeft voor de derde keer in de geschiedenis van de Gereformeerde Kerken in Nederland (GK) deputaten benoemd, die zich bezig houden met zending, hulpverlening en training (ZHT). De benoemde deputaten zijn kwalitatief qua ook de bestuursleden van de *Stichting De Verre Naasten* (DVN), het uitvoerende landelijke instituut voor zending, hulpverlening en training. Het landelijke instituut werkt vergaand samen met de regionale zendende instanties. Deze samenwerking is in deze periode verder uitgebouwd.

Zending

Met de instituering van de gemeente op Curaçao is binnen de GK een einde gekomen aan 'zending', zoals die in de kerkorde is beschreven, namelijk het onder verantwoordelijkheid van een Nederlandse gemeente komen tot kerkstichting. Andere vormen van missionair werk in het buitenland zijn hiervoor in de plaats gekomen. Speciale aandacht wordt daarbij gegeven aan de zogenaamde gesloten gebieden, zodat ook overwegend islamitische landen Gods boodschap van redding verkondigd mag worden.

Hulpverlening

In de praktijk van de hulpverlening aan partnerkerken in het buitenland is er veel aandacht geweest voor de complexiteit en weerbaarheid, die oecumenische hulpverleningsrelaties in een aantal gevallen kenmerkt.

Er is besloten om onder bepaalde voorwaarden ondersteuning te geven aan GK-leden die door niet-GK organisaties worden uitgezonden. Op de jaarlijkse 'Over de grens-dag' wordt hierover voorlichting gegeven.

Training

Beleidssteuning aan zendende instanties en aan het eigen instituut wordt gegeven door de afdeling *Intercultural Reformed Theological Training* (IRTT). Deze afdeling verzorgt ook de opleiding van kandidaat-uitgezonden. Via internationale cursussen in Nederland en via lokale cursussen ter plaatse wordt kader van partnerkerken theologisch en missiologisch geschoold.

Financiën

De fondsenwerving voor de uitvoering van de taken van het instituut vergt veel aandacht en is tot nu toe succesvol. Vandaar dat deputaten ZHT een verdere afbouw van de landelijke quota voor ZHT voorstellen, totdat een ondergrens is bereikt, namelijk de kosten voor de afdeling IRTT.

Netwerken

Deputaten ZHT participeren via het instituut De Verre Naasten in vele netwerken. Vanaf 2006 is DVN aspirant-lid van de Nederlandse Zendingsraad. Dit is per definitie een tijdelijke status. Deputaten ZHT stellen voor om het aspirant-lidmaatschap om te zetten in een volwaardig lidmaatschap.

2. INLEIDING

Zending en hulpverlening spelen zich af in een mondiale context en tevens binnen de context van ons land en ons kerkverband. In paragraaf 2.1 wordt geprobeerd deze context kort in kaart te brengen. In paragraaf 2.2 wordt dit rapport in de historische lijn geplaatst en worden alvast enkele hoofdpunten genoemd. Een leeswijzer voor dit rapport is te vinden in paragraaf 2.3. Gezien het enorme aantal afkortingen in dit rapport, leek het ons wenselijk een lijst met gebruikte afkortingen bij te voegen. Die vindt u in Bijlage I.

2.1 Context

Het werk van zending en hulpverlening van de GK speelt zich af in een wereldwijde context en binnen een zich ontwikkelende kerkgemeenschap. In verband met het maken van het strategisch meerjarenplan 2006-2008, hebben deputaten ZHT een contextanalyse gemaakt. In deze paragraaf is die analyse in grote lijnen weergegeven.

Armoede

In Azië is een aantal landen enigszins de armoedespiraal ontworsteld. Het aantal extreem armen (mensen die met minder dan een dollar per dag moeten rondkomen) is gedaald van 1,5 miljard in 1985 tot 1,1 miljard in 2001 (gegevens Wereldbank). Die daling is vooral veroorzaakt in de regio's Oost-Azië en Zuid-Azië, want in Afrika ten zuiden van de Sahara, evenals in Oost-Europa, is het aantal extreem armen gestegen sinds 1985. Maar nog steeds bevinden zich de grootste aantallen extreem armen in Azië.

Ondanks het economische succes in bepaalde landen in Azië, mag niet uit het oog verloren worden dat ook in dat gedeelte van de wereld nog velen in de armoedeval gevangen zitten. Dat geldt bijv. voor Indonesië en India, landen die het als geheel redelijk goed doen, maar waar in overvolle stadswijken, evenals in verafgelegen buitengebieden schrijnende armoede bestaat en voorzieningen slecht blijven.

In Afrika ten zuiden van de Sahara zijn de levensomstandigheden de laatste jaren alleen maar slechter geworden. De pandemie HIV/aids speelt hierbij een grote rol, maar ook slecht bestuur is een belangrijke factor. Daarnaast zijn er grote regionale conflicten, die ontwikkeling volledig ontwrichten. Veel Afrikaanse overheden investeren op dit moment minder in medische voorzieningen en scholen, dan zij 15 jaar geleden deden.

Draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking

Het politieke en maatschappelijke draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking is binnen de Nederlandse samenleving al jaren aan het verkleinen. Elke keer wordt door bepaalde politieke partijen gewezen op fouten of negatieve bijverschijnselen van ontwikkelingssamenwerking, zoals hulpverslaving, 'strijkstok', misbruik van fondsen, *bad governance*. Er klinkt een roep om transparantie. Meetbaarheid van doelstellingen en resultaten wordt steeds belangrijker. Een ontwikkeling die daarmee in tegenspraak lijkt te zijn, is dat alleen emotie en microverhalen schijnen door te dringen tot het brede publiek. De allesvernietigende en door de media goed gecoverde tsunami van 2^e kerstdag 2004 heeft heel veel los kunnen maken. Maar langdurige conflicten zoals in het Grote Meren-gebied in Centraal-Afrika en in Darfur, Sudan maken reacties los in de trant van: laten ze eens ophouden elkaar af te slachten.

In het hele veld, christelijk en niet-christelijk, is sprake van ontzuiling en van verlies van binding aan instituties. Het gevecht om de gunst van de donateur wordt gevoerd met steeds mooiere of opvallender publicitaire uitingen.

Islam

In West-Europa krijgt de islam veel aandacht, vooral in negatieve zin. De islam is een sterk groeiende godsdienst, ook buiten het Midden-Oosten. Zo zien we in veel Afrikaanse landen islamieten schooltjes starten en klinieken bouwen, naast de moskeeën. Het is door de toegenomen internationale spanningen (Afghanistan en Irak oorlog, 9-11) niet gemakkelijker geworden om in streng islamitische landen openlijk te getuigen van Christus, als Koning en Zoon van God.

Christendom

Ook het christendom is een groeiende godsdienst, met name in Afrika. Gereformeerden en presbyterianen zijn overal op de wereld wel aanwezig, maar klein in getal. Zeker de confessioneel betrouwbare kerken zijn klein. Lang niet overal is een sterke missie naar buiten toe (missionair of diaconaal). Bij vrijwel alle partnerkerken heeft dat te maken met een gebrek aan middelen. Bij sommige partnerkerken lijkt er ook een naar binnen gerichtheid te zijn. De organisatiesterkte van de kerken laat nogal eens te wensen over.

Ondertussen raakt Nederland steeds meer ontkerkelijk. Amerikanen, maar ook christenen van andere continenten zien Europa, en zeker ook Nederland, als zendingsgebied.

GK

De GK vormen een kerkverband dat sterk aan het veranderen is. 'Als we 1969 als vertrekpunt nemen, kunnen we zeggen dat de rand rond de kerk nooit breder was, ... , de prediking niet eerder zo verscheiden.' (Koert van Bekkum, *De Reformatie* 11 februari 2006)

Het kerkelijk leven wordt steeds opener richting andere kerken en instellingen. Er wordt minder dan vroeger verwezen naar gereformeerde belijdenisgeschriften. Er wordt geleerd van evangelische en charismatische richtingen; de ervaring krijgt een grotere plaats. Er is veel aandacht voor persoonlijk geloof. Een nieuw doordenken wat de gereformeerde identiteit betekent in de 21ste eeuw is noodzakelijk. We zien dat er op dit punt diverse initiatieven worden ontplooid.

Net als in de hele Nederlandse samenleving speelt ook binnen de GK sterk dat binding aan instituties afneemt. Voor sommigen kerkleden geldt juist dat men een sterke voorkeur heeft voor niet-'typisch-vrijgemaakte' organisaties, ook voor wat betreft zending en hulpverlening.

Het wordt steeds meer populair om binnen lokale gemeentes 'eigen' projecten te steunen. Oost-Europa is hierbij breed in de aandacht, maar ook de rest van de wereld is in beeld.

Qua omvang zijn de GK redelijk constant.

Conclusies

Op basis van deze contextanalyse, hebben deputaten ZHT de volgende conclusies getrokken en daarop hun strategisch meerjarenplan 2006-2008 gebaseerd:

Richting buitenlandse partners:

- Het christelijk getuigenis met Woord en daad vanuit confessioneel trouwe kerken in het buitenland moet versterkt worden, waarbij veel aandacht nodig is voor de versterking van de organisatie van de kerken en voor een grotere externe gerichtheid van kerken.
- Als rijke gereformeerde kerken blijft het onze mondiale opdracht te delen van onze overvloed, in een wereld waarin armoede nog steeds een hoofdprobleem is.

Richting Nederlandse achterban:

- De hernieuwde bezinning op de identiteit van de GK, zal ook haar doorwerking gaan hebben in de bezinning op de gereformeerde identiteit van onze zending en hulpverlening;
- Het is van belang dat de organisatie DVN een herkenbaar en aantrekkelijk instrument voor zending en hulpverlening blijft voor het bredere palet van kerkleden van de GK.

2.2 Stand van zaken

De Generale Synode van Leusden 1999 benoemde voor het eerst in de geschiedenis van de GK deputaten die zich op landelijk niveau met zendingszaken bezig moeten houden. Die deputaten kregen de naam deputaten Zending en Hulpverlening (Z&H) mee. In paragraaf 1.1 van het rapport van deputaten Z&H aan de Generale Synode van Zuidhorn 2002-2003 zijn de ontwikkelingen geschetst die hebben geleid tot het ontstaan van het deputaatschap. Die ontwikkelingen werden samengevat in twee kernwoorden: integratie en centralisering.

Deputaten Z&H hebben zich in de jaren 1999-2002 met name bezig gehouden met integratie. Op het bestuurlijke vlak is de vereniging De Verre Naasten geïntegreerd met het deputaatschap IRTT; op het uitvoerende vlak is het hulpverleningsgedeelte van de deputaten BBK geïntegreerd in de totale uitvoeringspraktijk onder verantwoordelijkheid van deputaten Z&H. Aan de uitwerking van de centralisering waren deze deputaten alleen nog maar verkennend toegekomen.

De GS van Zuidhorn heeft de opvolgers van deputaten Z&H benoemd en deze de naam deputaten zending, hulpverlening en training gegeven, waarmee de integratie van de IRTT component zichtbaar is geworden. Hiermee was in de GK een situatie ontstaan waar op het gebied van zending en hulpverlening een landelijk deputaatschap actief is, naast allerlei regionale verbanden, die meest op PS-niveau zijn georganiseerd. De regionaal of lokaal georganiseerde instanties worden in dit rapport 'zendende instanties' genoemd.

Deputaten ZHT hebben aan de Generale Synode van Amersfoort-Centrum 2005 gerapporteerd. Belangrijke besluiten van de GS Amersfoort-Centrum 2005 over Z&H waren de goedkeuring van de missiedocumenten en het Generaal Beleid voor zending en hulpverlening. Een onderdeel van het Generaal Beleid, namelijk paragraaf 2.1, had betrekking op de samenwerking tussen het centrale instituut DVN en de regionale zendende instanties. Enkele kritische brieven aan de GS van Amersfoort-Centrum 2005 gingen over dat onderwerp. Met de goedkeuring van het Generaal Beleid is de samenwerkingsrelatie tussen het centraal instituut en de regionale kerkelijke instanties goed afgebakend en werd de kritiek afgewezen (*Besluit 5*, zie Bijlage II).

De GS Amersfoort-C heeft nieuwe deputaten voor ZHT benoemd en deze opgedragen om (in samenvatting):

- het instituut te besturen conform het door de GS goedgekeurde beleid;
- nieuw beleid te ontwikkelen in overleg met zendende instanties en dat nieuwe beleid voor te leggen aan de volgende GS;
- gebruik te maken van de landelijke quota;
- zelf fondsen te werven;
- samen te werken met de zendende instanties;
- de ressorten op te roepen meer te offeren voor zending en hulpverlening;
- te rapporteren aan de volgende GS.

De volledige besluittekst van de GS Amersfoort-Centrum 2005 over dit onderwerp is te vinden in Bijlage II.

Uit de nogal algemene bewoordingen van de besluittekst valt te concluderen, dat er geen ingrijpende koersveranderingen door de GS werden voorzien of opgedragen. En dat karakteriseert inderdaad de afgelopen periode. Er is sprake geweest van een verdere uitbouw van bestaand beleid. Dat betekent niet dat het een saaie periode is geweest. De voortdurende nood in het buitenland, de soms gecompliceerde partnerrelaties en de ontwikkelingen binnen de GK zorgden er voor dat deputaten ZHT steeds alert bleven en waar nodig bijstuurden. We noemen enkele zaken (verder in het rapport komen dezelfde onderwerpen uitgebreider aan de orde):

Oecumenische hulpverlening in de praktijk

De hulpverleningsrelatie met partnerkerken is nogal eens weerbarstig, schreven we ook aan de vorige synode (paragraaf 1.1 van het rapport ZHT aan GS Amersfoort-Centrum 2005).

We hopen in 2008 te herdenken dat het zendingswerk op Papua, Indonesië vijftig jaar geleden van start is gegaan. Inmiddels zijn daar al jarenlang zelfstandige kerken, ontstaan uit dit zendingswerk. De hulpverleningsrelatie met deze kerken verloopt moeizaam. Dat heeft aan de ene kant te maken met gebrekkig bestuur en tekort schietende capaciteiten aan de Papua-kant. Maar ook speelt een rol dat wij als oud-zendende kerk nogal eens moeite hebben om onze relatie met de kerken zuiver te houden en op een goede wijze om te gaan met de zelfstandigheid van onze partnerkerk.

Hoewel onze zusterkerk in de DR Congo, de ERCC, niet door ons zendingswerk is ontstaan, spelen in de relatie met de ERCC soortgelijke problemen.

We denken dat het werken met dit soort spanningen ook de komende jaren de grootste uitdaging vormen voor het zendings- en hulpverleningswerk.

Zending

In het verslag aan de GS Amersfoort-Centrum 2005 is in paragraaf 5.4 aangekondigd dat er een rapport zal komen over 'zending'. In paragraaf 6.4 van dit verslag wordt een samenvatting van dat rapport gegeven. In de afgelopen periode heeft het missionaire werk in zogenaamde gesloten gebieden vorm gekregen. Samen met de kerken in de PS Drenthe en met enkele gespecialiseerde organisaties wordt een aantal projecten ondersteund om Gods Woord te verkondigen in landen waar dat niet openlijk mag gebeuren.

Op het moment van het schrijven van dit verslag wordt een studie gedaan naar de wenselijkheid en de mogelijkheid om werk in China te ondersteunen.

Uitzending van GK-leden door niet GK-organisaties

Er zijn veel GK-leden die de wens hebben te kennen gegeven om uitgezonden te worden voor een zendings- en hulpverleningsproject dat niet gerelateerd is aan een GK-organisatie. De financiering van dit soort uitzendingen gaat in veel gevallen via fondsenwerving in de eigen achterban van de kandidaat-uitgezondene.

In juni 2007 hebben deputaten ZHT besloten om onder bepaalde voorwaarden dit soort uitzendingen aan te moedigen. Concreet kan dit gebeuren door een gedeelte (maximaal een derde) van die financiering voor rekening van DVN te nemen. Ook biedt de afdeling IRTT mogelijkheden voor training.

Voor GK-leden die interesse hebben in uitzending naar het buitenland wordt eens per jaar in juni een ontmoetings- en voorlichtingsdag gehouden, de zogenaamde 'Over de grens-dag'.

Fondsenwerving

Als belangrijke graadmeter van de betrokkenheid van de achterban bij het werk van DVN, geldt de fondsenwerving uit eigen achterban. Het jaar 2005 gaf een slecht resultaat. Waarschijnlijk is de belangrijkste reden, dat begin 2005 massaal geld geworven is voor de slachtoffers van de tsunami. DVN was daar niet rechtstreeks bij betrokken. Het jaar 2006 daarentegen was weer een goed jaar en ook het jaar 2007 lijkt goede resultaten op te leveren. Voor een deel was dat dankzij incidentele inkomsten, voor een deel door inkomsten van meer structurele aard. Het blijft belangrijk om op een transparante en aansprekende manier fondsen te werven. Dit krijgt binnen DVN veel aandacht.

2.3 Leeswijzer bij dit verslag

Hoofdstuksgewijs

Na dit inleidende hoofdstuk 2 volgt in hoofdstuk 3 een beschrijving van doel en werkwijze van het deputaatschap en de verhouding tussen deputaten en instituut.

In hoofdstuk 4 wordt ingezoomd op de structuur en de werkwijze van het instituut.

In hoofdstuk 5 komen de verschillende overlegstructuren en netwerken aan de orde. Speciale aandacht is er in paragraaf 5.4 voor de Nederlandse Zendingsraad, uitmondend in een voorstel om lid te worden van die raad.

Hoofdstuk 6 begint met een uitgebreid overzicht van de activiteiten van zending en hulpverlening van zowel DVN als de zendende instanties in paragraaf 6.1. In de andere paragrafen van dat hoofdstuk komen beleidsmatige zaken rond zending en hulpverlening aan de orde, de samenwerking met de zendende instanties en de activiteiten van de afdeling IRTT.

In hoofdstuk 7 komt het financiële beleid van het instituut en van de zendende instanties aan de orde.

In hoofdstuk 8 worden voorstellen aan de GS gedaan in de vorm van concept-besluitteksten.

Aan de hand van de besluiten van de vorige GS.

In Bijlage II staan de besluiten van de GS Amersfoort-Centrum 2005 over het deputaatschap ZHT.

Over de besluiten 1, 2, 5 en 6 hoeft niet te worden gerapporteerd.

De opdrachten aan de nieuwe deputaten ZHT staan in *Besluit 3 en 4*.

Besluit 3.a is de benoeming van het nieuwe deputaatschap. In Bijlage X worden de benoemde deputaten en hun functies vermeld.

Besluit 3.b gaat over de personele unie tussen deputaten ZHT en de stichting DVN. Hierover is in paragraaf 3.2 gerapporteerd.

Hoe het deputaatschap DVN heeft bestuurd conform het Generaal Beleid voor zending en hulpverlening (*Besluit 3.c.1*) is terug te vinden in het hele rapport, maar in het bijzonder kunnen de paragrafen 6.2, 6.3 en 6.4 genoemd worden.

Besluiten 3.c.2.a en 3.c.2.b gaan ook over het Generaal Beleid voor zending en hulpverlening en over nieuw beleid en het overleg met de zendende instanties. We verwijzen hiervoor naar dezelfde paragrafen 6.2, 6.3 en 6.4.

Besluiten 3.c.3 en 3.c.4 gaan over quota en fondsenwerving. Dit komt expliciet aan de orde in paragraaf 7.1.

Over de samenwerking met de zendende instanties (*Besluit 3.c.5*) wordt in paragraaf 6.3 geschreven. Overigens wordt het inhoudelijke werk van zendende instanties én DVN in paragraaf 6.1 beschreven.

Financiële aspecten van de samenwerking met de zendende instanties en de ontwikkeling van de regionale quota (*Besluit 3.c.6*) zijn in paragraaf 7.2 besproken.

Besluit 3.c.7 handelt over de rapportage aan de GS en de inzendtermijn.

In *Besluit 4* gaat het over de Werkgroep Afstemming Deputaatschappen (WAD). Hierover wordt in paragraaf 5.1 gerapporteerd.

3. DEPUTAATSCHAP

3.1 Primi en secundi deputaten

Er zijn door de GS Amersfoort-Centrum 2005 negen primi deputaten benoemd en vier secundi (voor adressen zie Bijlage X):

<i>primi</i>	<i>aftridend</i>	<i>secundi</i>
A.J. Bekker-Holtland (s), Gouda	2008	G.J. van Enk, Assen
M.J.C. Blok, Utrecht	2014	A. Rietveld, Leiden
Mevr. R.F. Folkerts, Zwolle	2011	W. Scherff, Spakenburg
B.W. Gort, Zwolle	2008	C. Smalldenbroek, Ede
K.B. van der Helm, Hattem	2014	
K.J. van der Hoeven-Haitsma, Rolde	2014	
C.M. Manni, Amersfoort	2011	
R.Th. Pos, Ommen	2011	
C.F. Stolper, Heerde	2011	

Zij hebben allen bewilligd in hun benoeming. In december 2006 heeft zr. Reina Folkerts vanwege drukke overige werkzaamheden ontheffing gevraagd van haar functie. Per 17 februari 2007 is die ontheffing haar verleend.

Er is evenals de voorgaande periode besloten om pas beroep te doen op secundi, als een primus deputaat zich definitief terugtrekt als deputaat. Secundus deputaat br. Aart Rietveld heeft vanaf februari 2007 de plaats ingenomen van afgetreden primus deputaat Folkerts.

De notulen van de deputatenvergaderingen, de periodeverslagen van het instituut en het jaarverslag worden aan de secundi opgestuurd. Ook zijn secundi uitgenodigd voor studiedagen. Dit alles met de bedoeling, dat als er een beroep gedaan moest worden op de secundi, zij snel ingewerkt zouden zijn.

3.2 Structuur

In het verslag van deputaten Zending en Hulpverlening aan de GS Zuidhorn 2002-2003 is de relatie deputaatschap-instituut, en het bijbehorende bestuursmodel beschreven (paragraaf 6.2 verslag van dep. Z&H aan de GS Zuidhorn 2002-2003). Deze relatie en het bestuursmodel is ongewijzigd. Samengevat komt het hier op neer:

De uitvoering van de opdrachten die de GS 2005 aan deputaten ZHT hebben gegeven, hebben die deputaten in handen gelegd van het Instituut voor Zending, Hulpverlening en Training van de GK. Dit instituut draagt de publieksnaam De Verre Naasten, vaak afgekort tot DVN. Het instituut staat onder leiding van een directie, die rapporteert aan de deputaten.

Deputaten vormen het bestuur van het Instituut. Het Instituut heeft, zoals is uitgelegd in het rapport van deputaten Z&H aan de GS Leusden 1999, de juridische vorm van een stichting. Om te voorkomen dat de stichting een eigen leven gaat leiden, is er een rechtstreekse lijn van de GS naar de stichting. Het bestuur van de stichting wordt benoemd door de GS. Artikel 5, lid 3 van de statuten luidt: "Slechts zij die lid zijn van het Deputaatschap, belast met zending en buitenlandse hulpverlening, kunnen tot bestuurslid worden benoemd." Zie ook *Besluit 3.b.* over Zending, hulpverlening en training van de GS 2005.

De deputaten besturen het instituut via het model 'Besturen op hoofdlijnen'. Dat betekent dat deputaten beleidsinitieënd, -vaststellend en -corrigerend zijn, waar de directie beleidsvoorbereidend en -uitvoerend is.

De deputaten op hun beurt rapporteren aan de GS, en vragen aan de GS om het gevoerde beleid goed te keuren en de te volgen strategie voor de komende jaren vast te stellen.

De verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de directie zijn zorgvuldig vastgelegd in een directiestatuut. Op 8 september 2007 hebben de deputaten ZHT dit statuut geëvalueerd conform artikel 1.2 van dat statuut. Er is besloten om het statuut niet te wijzigen. De volgende evaluatie zal over drie jaar plaatsvinden.

3.3 Missie

Door de GS 2005 zijn de missie-documenten, zoals door deputaten ZHT waren voorgesteld in een aanvullend rapport van deputaten ZHT d.d. 1 maart 2005, vastgesteld. Er is sindsdien een kleine uitbreiding geweest van de korte formulering van de missie. Aan de woorden: "bijdragen aan de versterking van de christelijke dienstbaarheid in de samenleving", zijn de verduidelijkende woorden "om barmhartigheid te bewijzen en gerechtigheid te bevorderen" toegevoegd. Daarmee heeft de notie 'gerechtigheid' een plaats gekregen in de missie, waarbij deze gekoppeld wordt aan de notie 'barmhartigheid'.

Voor de volledige tekst van het korte missie-document, zie Bijlage III.

3.4 Statuten Stichting De Verre Naasten

De statuten van de Stichting De Verre Naasten, ontstaan door omzetting van de Vereniging De Verre Naasten, zijn vastgesteld op 31 december 2001. Er waren twee aanleidingen om de statuten te wijzigen.

1. De doelstelling zoals was geformuleerd in artikel 3 kwam niet overeen met de doelstellingen zoals die in de missiedocumenten zijn verwoord.
2. Het CBF kwam met verscherpte eisen voor zijn keurmerk ten aanzien van het vastleggen van bestuurlijke zaken in de statuten.

Na goedkeuring door deputaten ZHT op 17 februari 2007, zijn de statuten op 6 maart 2007 notarieel gewijzigd. De nieuwe statuten zijn te vinden in Bijlage IV van dit rapport.

Het gaat om de volgende wijzigingen

Artikel 3: De doelstelling van de Stichting is in overeenstemming gebracht met de formulering uit de verkorte missie van DVN.

Artikel 5.2: De aftreedtermijnen van bestuursleden zijn expliciet vermeld, waarbij de aftreedtermijnen van deputaten van de GK zijn gebruikt.

Artikel 5.4, 5.5, 5.10, 6.14 en 8.3: Met deze artikelen wordt belangenverstremgeling voorkomen, conform de regels van het CBF.

Artikel 5.9: Hier wordt expliciet gemaakt dat bestuurders geen beloning ontvangen, maar wel onkostenvergoedingen.

Artikel 5.11: Binnen het bestuur mogen geen familie- of vergelijkbare relaties bestaan.

Artikel 14.6 en 14.7: Dit betreft een aanscherping van de regels bij ontbinding van de stichting conform de regels van het CBF.

3.5 Activiteiten

Deputaten ZHT hebben vanaf de GS 2005 tot en met september 2007 veertien keer een reguliere vergadering gehouden. Voor de resterende tijd tot de GS 2008 staan nog drie vergaderingen gepland, hetgeen een totaal van zeventien vergaderingen maakt. Deze vergaderingen zijn voorbereid door het moderamen en de directie.

Het moderamen bestaat uit drie personen, te weten zr. Arien Bekker-Holtland (voorzitter), br. Ben Gort (secretaris/penningmeester) en br. Kor van der Helm, (vice-voorzitter). De belangrijkste taken van het moderamen zijn:

- het voorbereiden van de agenda van de deputatenvergaderingen;
- het vormen van het eerste aanspreekpunt voor de directie bij urgente zaken.

Er zijn twee deputatencommissies, die de directie adviseren.

Allereerst is er de Commissie Zendende Instanties (CZI), bestaande uit ds. Thijs Blok, (voorzitter), ds. Rufus Pos en zr. Arien Bekker-Holtland. De CZI is direct betrokken bij de relatie met de verschillende zendende instanties. Zij organiseert eens per jaar een vergadering van de zendende instanties met de dep. ZHT (zie paragraaf 6.3 van dit rapport). Ook vergadert zij bilateraal met de zendende instanties als daar een aanleiding voor is. De CZI heeft van september 2005 tot september 2007 zeven keer vergaderd.

Ook is er een financiële commissie, bestaande uit de penningmeester, br. Ben Gort en br. Kees Manni. Deze commissie adviseert de directie in financiële zaken. Zij vergadert tenminste twee keer per jaar, één keer over de conceptbegroting en één keer over de conceptjaarrekening.

Elk jaar wordt in december een bezinningsdag gehouden. Op deze niet-besluitvormende bijeenkomsten bespreken deputaten ZHT samen met de staf en met leden van adviesraden onderwerpen die een beleidsmatig belang hebben voor het werkveld. In december 2005 is het onderwerp 'Wederkerigheid' besproken en in december 2006 het onderwerp 'Oecumenische netwerken'. Gezien de aard van deze onderwerpen is aan deputaten BBK gevraagd te participeren in deze bezinningsdagen, hetgeen zij hebben gedaan. Het onderwerp dat voor december 2007 gepland is, is 'Zending en hulpverlening in Europa'. In verband met de aard van dit onderwerp zullen ook deputaten ASE gevraagd worden te participeren. In paragraaf 6.4 zal inhoudelijk iets meer gezegd worden over deze bezinningsonderwerpen.

4. HET INSTITUUT DE VERRE NAASTEN

4.1 Directie

De directie bestaat uit de brs. Menno van Hulst, directeur en Ben van der Lugt, plaatsvervangend directeur.

De directie stelt eens in de drie jaar een driejarenplan en elk jaar een driejarenraming op. Het driejarenplan is geldig voor de jaren 2006-2008. Dat betekent dat de nieuw door de GS 2008 benoemde deputaten binnen een half jaar een nieuw driejarenplan moeten vaststellen. Elk jaar wordt een jaarplan met bijbehorende begroting opgesteld. Deze wordt in de decembervergadering van de deputaten vastgesteld.

De directie rapporteert in periodeverslagen aan de deputaten. In periodeverslagen wordt eens per vier maanden over de activiteiten van het instituut gerapporteerd, waarbij zoveel mogelijk de financiële gegevens zijn geïntegreerd.

Na afloop van het kalenderjaar wordt een jaarverslag, inclusief jaarrekening opgesteld door de directie. Deze wordt door deputaten ZHT uiterlijk in de maand juni vastgesteld. De jaarverslagen over 2004, 2005 en 2006 zijn een integraal onderdeel van dit rapport. In Bijlage IX staat hoe deze rapporten of samenvattingen daarvan te verkrijgen zijn.

De directeur geeft leiding aan de afdelingshoofden van de vier afdelingen. In Bijlage V is de structuur van het instituut weergegeven in een organogram. Zowel de directeur als de plaatsvervangend directeur zijn ook afdelingshoofd. Eén keer per maand wordt een afdelingshoofdenoverleg gehouden.

4.2 Buitenland

Het werk in het buitenland wordt gecoördineerd vanuit de afdeling buitenland. Deze bestaat uit een aantal regiocoördinatoren, tot september 2007 onder leiding van het afdelingshoofd, br. Menno van Hulst. Vanaf die datum is deze functie door zr. Janneke de Vries-Wiersma overgenomen. Er zijn betaalde krachten en vrijwilligers onder de regiocoördinatoren.

Als regel wordt eens per maand vergaderd in het Regiocoördinatorenoverleg.

De afdeling Buitenland laat zich adviseren door de Adviesraad Buitenland (AB). De AB vergadert minimaal vier keer per jaar, en brengt advies uit aan het hoofd buitenland over nieuwe projecten en programma's en over alle zaken die het buitenlandwerk aangaan.

In paragraaf 6.1 wordt inhoudelijk ingegaan op de programma's en projecten die o.a. door de afdeling buitenland worden gecoördineerd.

4.3 IRTT

IRTT staat voor Intercultural Reformed Theological Training. Deze afdeling staat onder leiding van br. Ben van der Lugt. Naast het afdelingshoofd zijn er twee parttime docenten. Het werk wordt ingedeeld in drie clusters:

1. Opleiding / begeleiding van uitgezonden

Het gaat hierbij om trainingen, die worden gegeven aan uitgezonden van de GK, maar ook van de CGK en van enkele niet-zusterkerken. Deze uitgezonden kunnen missionaire predikanten zijn, maar ook oecumenische hulpverleners.

Een deel van de trainingen wordt uitbesteed aan externe instituten, zoals het *Hendrik Kraemer Instituut* (HKI, van de PKN) en het *Steunpunt GemeenteOpbouw* (SGO).

2. Training kader buitenlandse kerken

Ook worden trainingen op theologisch gebied gegeven aan kader van buitenlandse kerken. Dit gebeurt in Nederland tijdens de zogenaamde Internationale Cursussen.

Ook worden enkele malen per jaar cursussen gegeven op locatie in het buitenland.

IRTT heeft een 'pool' van docenten gevormd die aan deze trainingen kunnen bijdragen.

3. Beleidsondersteuning voor zendende instanties

De afdeling IRTT is ook beschikbaar voor advisering aan zendende instanties (van GK, maar ook van andere kerken), en organiseert studiedagen, gericht op zaken die het beleid van de zendende instanties aangaan, waarover geadviseerd kan worden.

In paragraaf 6.5 wordt inhoudelijk ingegaan op het werk van deze afdeling.

4.4 Communicatie en Fondsenwerving

De afdeling Communicatie en fondsenwerving wordt tot januari 2008 geleid door br. Tjerk de Vries. In verband met zijn aanstaande pensionering zal een opvolger worden gezocht. Daarnaast zijn er vier medewerkers. Deze afdeling maakt veel gebruik van vrijwilligers.

Voorlichting geven in Nederland over de wereldwijde christelijke gemeenschap is een kerntaak van DVN, zoals in de missie is geformuleerd. Dit gebeurt door publicaties in tijdschriften en boeken, op de website, door samenkomsten, door beantwoording van telefonisch of per mail gestelde vragen en door andere middelen zoals bijvoorbeeld de voorlichtingsbus Afrikaravaan.

Er vindt een verschuiving plaats van communicatiemethodes. De website wordt een steeds belangrijker medium. Gemeenteavonden over zending en hulpverlening worden steeds minder vaak georganiseerd en slechter bezocht. Zendingszondagen of –weekenden worden belangrijker. Ook de twee-jaarlijkse DVN-dag is een belangrijke en succesvolle activiteit.

Bijzondere aandacht voor jeugd en jongeren is van groot belang. Daarom is in de afgelopen periode een medewerker jeugd en jongeren aangetrokken.

Om het werk uit te kunnen voeren is geld nodig. Belangrijk zijn de donaties uit de eigen achterban – in principe alle leden van de GK. Hiertoe wordt een omvangrijk adressenbestand bijgehouden. Er komen ook fondsen binnen via schenkingen, nalatenschappen, projectadoptie, kerken en diaconieën.

Naast de fondsenwerving uit eigen achterban, doet DVN ook aan 'institutionele fondsenwerving'. Dit betekent dat bij fondsverstreckende instellingen geld wordt gevraagd op basis van projectvoorstellen, onder voorwaarde van rapportage achteraf.

Tot en met het jaar 2006 is via een bepaalde regeling tussen medefinancieringsorganisatie ICCO en de vereniging Prisma (zie paragraaf 5.3.b) een beperkte subsidie gekregen voor een aantal plattelandsontwikkelingsprojecten in India. Vanaf 2007 is het nieuwe Medefinancieringsstelsel (MFS) van het ministerie van Ontwikkelingssamenwerking ingegaan. DVN heeft als onderdeel van Prisma meegedaan met een subsidieaanvraag onder penvoerderschap van ICCO, met positief resultaat. Hierdoor kan DVN voor de jaren 2007-2010 een behoorlijke subsidie tegemoet zien voor een aantal gezondheidsprogramma's.

Andere belangrijke institutionele fondsen zijn 'Wilde Ganzen' en 'EO-Metterdaad'.

4.5 Administratie

De afdeling administratie werd tot september 2007 geleid door br. Tim Fennema; daarna door zr. Dineke de Jong-van der Kolk. Er zijn twee medewerkers. Zij hebben tot taak de financiële, personele en overige administratie te verzorgen. De taken van deze afdeling strekken zich in toenemende mate ook uit tot het geven van aanwijzingen en adviezen op administratief gebied aan buitenlandse partners.

Alle afdelingen maken gebruik van de secretariële diensten van twee secretaresses, waarvan één de functie van office-manager vervult.

4.6 Kwaliteitsbeheer

Sinds december 2001 heeft DVN het keurmerk van het CBF (Centraal Bureau Fondsenwerving). Het CBF controleert jaarlijks op een aantal aspecten van de kwaliteit van fondsenwerving, op financiële verslaglegging, op administratieve organisatie en op bestuur. Eens in de vijf jaar is er een uitgebreide controle. In december 2006 heeft de Stichting DVN deze uitgebreidere controle weer met goed gevolg doorstaan.

De administratieve organisatie en de interne controle van het instituut DVN is sinds 2005 steeds meer ingericht volgens de kwaliteitsnormen van ISO 9000. Deze kwaliteitsnormen gaan vooral over het borgen van afspraken. Het is de intentie van het instituut om in 2008 het ISO 9000 keurmerk te halen.

Veel van wat DVN beoogt, speelt zich af in het buitenland. De kwaliteitsbeheersing van het door DVN mede mogelijk gemaakte werk is daardoor niet altijd eenvoudig. Mede daarom is DVN bezig om een systeem voor planning, monitoring en evaluatie (PMES) te ontwikkelen. Het gaat er daarbij niet alleen om dat de rapportage vanuit het buitenland verbeterd wordt, waardoor een betere projectbewaking mogelijk is, maar het belangrijkste doel is dat de partnerorganisaties hun plannings- en monitoringscapaciteiten vergroten, waardoor zijzelf meer grip op hun werk krijgen en ook hun interne evaluatie kunnen verbeteren. Er is een groot verschil in capaciteiten tussen de partnerorganisaties. Daarom zal het nieuwe PMES ook op flexibele wijze worden toegepast, zodat het aansluit bij het niveau en de mogelijkheden die aanwezig zijn. Wat betreft methodieken wordt voortgebouwd op wat gebruikelijk is bij collega-organisaties.

5. OVERLEG EN NETWERKEN

In het werken aan de realisatie van de doelen zoals verantwoord in hoofdstuk 6 en 7, heeft DVN, aangestuurd door de deputaten, overleg gehad met andere deputaatschappen en commissies van de eigen kerken en geparticipeerd in divers netwerken. In dit hoofdstuk zal in paragraaf 5.1 worden gerapporteerd over het proces van WAD en GSO, en in paragraaf 5.2 over het overleg dat heeft plaatsgevonden met andere instanties binnen de GK en met andere kerkelijke relaties. Paragraaf 5.3 behandelt de verschillende netwerken waarin deputaten zich begeven. Aan één van die netwerken wordt speciale aandacht gegeven in paragraaf 5.4, omdat hierover expliciete besluitvorming wordt gevraagd aan de GS.

5.1 WAD en GSO

De GS 2005 constateerde een zekere proliferatie van deputaatschappen en stelde commissies in om dat op twee niveaus te onderzoeken: Deputaten GSO vanuit een overkoepelend perspectief en de *Werkgroep Afstemming Deputaatschappen (WAD)* om een onderzoek te doen naar mogelijkheden om vijf min of meer verwante deputaatschappen beter op elkaar af te stemmen. Die vijf deputaatschappen zijn DTEG/CentrumTEG, SGO/Steunpunt GO, GDD/Diaconaal Steunpunt), ASE en ZHT/instituut DVN. DZHT/DVN werd aangewezen om dit proces te faciliteren (*Besluit 4*, zie Bijlage II). Daarnaast participeerden een deputaat en een vertegenwoordiger van DVN (als secretaris) in het overlegproces.

DVN heeft de onkosten van de voorzitter van WAD, ds. Joost Smit, betaald.

De voorzitter van WAD zal zelf rapporteren. Op het moment van het schrijven van dit rapport is dat verslag nog niet beschikbaar, zodat nog geen commentaar geleverd kan worden door deputaten ZHT, zoals in *Besluit 4.a.2* (Bijlage II) is gevraagd. Als deputaten ZHT het nodig vinden, zullen zij nog een aanvullend rapport sturen naar de GS Zwolle-Zuid 2008.

5.2 Overleg

a. BBK – Deputaten betrekkingen buitenlandse kerken

Overleg en afstemming met deputaten BBK is van het grootste belang voor deputaten ZHT, aangezien beide deputaatschappen vaak met dezelfde buitenlandse kerken te maken hebben. Uiteraard is het dan van belang dat de GK zoveel mogelijk één stem laten horen.

Op 6 november 2006 vond een overleg plaats van deputaten ZHT met sectie 1 (beleid) van deputaten BBK. Daarnaast is op uitvoerend vlak regelmatig overleg op het niveau van de regiocoördinator van het Instituut met de betreffende regionale sectie van BBK. In paragraaf 3.5 is gemeld dat er twee gezamenlijke bezinningsdagen zijn geweest met deputaten BBK.

b. Deputaten financiën en beheer

Er is een aantal overlegvergaderingen geweest met deputaten financiën en beheer. Hierbij is o.a. uitgelegd wat de interne controlesystemen zijn van het instituut DVN. Ook is gewezen op de specifieke plaats van het deputaatschap ZHT temidden van de overige deputaatschappen, vanwege het feit dat dit deputaatschap maar voor een beperkt deel van haar inkomsten van quota afhankelijk is. In 2006 was dat voor 12 %. De betalingen van de quota zijn altijd stipt verzorgd.

c. Deputaten kerkorde en kerkrecht

Deputaten kerkorde en kerkrecht hebben gevraagd om eventuele wensen en aandachtspunten in te brengen voor een wijziging van de kerkorde naar aanleiding van de veranderde context.

Er is voor gekozen om geen concrete wijzigingen voor te stellen aan de deputaten, maar om een schets te geven van de ontwikkelingen op gebied van zending, hulpverlening en oecumene. Dit is gebeurd tijdens een door alle deelnemers als verhelderend ervaren bespreking op 25 juni 2007. Het is vervolgens aan deputaten kerkorde en kerkrecht om met wijzigingsvoorstellen te komen.

d. GDD – Generaal diaconaal deputaatschap

Op uitvoeringsniveau is er regelmatig en goed contact geweest tussen het Instituut van ZHT en het Diaconaal Steunpunt, uitvoerend orgaan van het GDD.

De afstemming gaat over uiteenlopende zaken als bestemming van noodhulpprojecten, taak van diakenen in Zending & Hulpverleningscommissies, bestemming van dankdagprojecten en gezamenlijke publicaties.

Met het Diaconaal Steunpunt is besloten om mee te doen met de Micha campagne (zie ook paragraaf 6.4). Er was geen aanleiding tot een formeel contact op deputatenniveau.

e. Theologische Universiteit Kampen

De docent missiologie en evangelistiek aan de Theologische Universiteit Kampen (TUK) drs. C.J. Haak is voor 0,4 fte gedetacheerd als docent van de afdeling IRTT.

Deputaten ZHT hebben deelgenomen aan het universiteitsberaad van juni 2006 en juni 2007.

De contacten tussen de afdeling IRTT en de TUK, als twee instituten die beide zich met theologische en missiologische/missionaire vorming bezig houden, zijn het vanuit verschillende perspectieven, zijn frequenter geworden. In het kader van de noodzaak van de TUK om allerlei nieuwe ontwikkelingen beleidsmatig te verdisconteren, waar ook het Universiteitsberaad een hulpmiddel bij is, komt ook de relatie met de afdeling IRTT in bespreking. Dat is een zaak die in de komende jaren wellicht meer aandacht gaat vragen van de afdeling IRTT.

f. Archief- en Documentatiecentrum

Vanuit de afdeling IRTT is gestimuleerd dat het Archief- en Documentatiecentrum van de GK (ADC) een studie opzet naar vijftig jaar zendingsgeschiedenis van de GK op Papua, Indonesië. Dit heeft er toe geleid dat per 1 januari 2007 drs. De Graaf als a.i.o. (assistent in opleiding) begonnen is met een promotiestudie over dit onderwerp. Deze studie wordt gefinancierd door DVN, zendende instanties en door een historisch studiefonds.

Op 5 oktober 2007 zal er in het kader van dit onderzoek een studieconferentie worden gehouden.

g. Platform Hulp in het Buitenland

Het platform Hulp in het Buitenland is de opvolger van het door deputaten BBK in het leven geroepen platform ROFOR (Reformed Organisations for Foreign Relief).

Het doel is om met particuliere initiatieven binnen de GK rond hulpverlening in het buitenland in gesprek te zijn.

In principe worden jaarlijkse vergaderingen gehouden met de deelnemers aan dit platform. In de praktijk is het in deze periode niet gebeurd. Voor de vergadering in het najaar 2006 was onvoldoende belangstelling. Met de grotere organisaties van het platform is regelmatig direct contact.

- Met de CSM (Commissie Steun MERF van de GK Meppel) is een samenwerkingsovereenkomst afgesloten. De CSM wordt nu behandeld als een zendende instantie (zie paragraaf 6.3).
- Met de Stichting Emission is een samenwerkingsovereenkomst afgesloten. Belangrijk punt is dat een Emission medewerker participeert in het maandelijks regiocoördinatorenoverleg van de afdeling buitenland. Hierdoor is onder andere de afstemming van Emission en DVN over projecten die met dezelfde partner worden uitgevoerd, verbeterd.
- Met de Stichting Fundament is een overeenkomst afgesloten die voorziet in halfjaarlijkse overlegvergaderingen. Ook is een gezamenlijk hulpverleningsproject gestart in Hongarije.
- Met de Stichting Paulus is er een aantal afstemmingsvergaderingen geweest, waarbij ook de Utrechtse zendingsdeputaten betrokken waren. Het belangrijkste onderwerp van gesprek op die vergaderingen, wat ons betreft, was het voorkomen van overlap.

De indruk bestaat dat de Stichting Paulus onvoldoende beseft, wat de consequenties zijn van *Besluit 4* van de classis Hoogvliet d.d. 13 april 2006, namelijk *'dat er overleg en afstemming moet zijn met kerkelijke organisaties van de GK die in gelijke gebieden als de Stichting Paulus vergelijkbare activiteiten uitvoeren'*. Dit raakt de betekenis van de kerkelijke inbedding van ds. Bruijn die met instemming van de classis Hoogvliet door de kerk te Rotterdam-Zuid naar art 12 KO is afgezonderd voor het werk van Stichting Paulus. Genoemde kerkelijke inbedding impliceert volgens deputaten ZHT dat ds. Bruijn zich in zijn werk voor Stichting Paulus houdt aan kerkelijke afspraken, waaronder dus *Besluit 4* van de classis Hoogvliet.

5.3 Netwerken

a. ICRC

De International Conference of Reformed Churches is in de ogen van het deputaatschap ZHT het belangrijkste internationale oecumenische netwerk. In eerste instantie zullen we een relatie aangaan en onderhouden met kerken die lid zijn van de ICRC. Als er buiten de ICRC een relatie wordt aangegaan, zal altijd de ICRC gepromoot worden als zijnde een betrouwbaar en vruchtbaar oecumenisch netwerk van kerken die trouw willen zijn aan de gereformeerde belijdenissen. Het lidmaatschap van de GK van de ICRC verloopt via deputaten BBK. Zij zullen in hun rapport daarover verslag doen. De website van de ICRC is www.icrconline.com.

Regional Missions Conferences

In principe worden er eens in de vier jaar in de continenten Afrika, Latijns-Amerika en Azië *Regional Missions Conferences* georganiseerd. In 2007 is er voor het eerst een Europese regionale conferentie georganiseerd. Vertegenwoordigers van het instituut bezoeken deze conferenties en participeren actief daarin.

De conferentie in Afrika staat gepland voor begin 2008. Over de conferenties in Azië en Latijns-Amerika is op dit moment nog niets bekend.

Missions Committee

In het mandaat van de Missions Committee van de ICRC gedurende de periode voorafgaande aan de ICRC-vergadering van 2005 (Zuid-Afrika) stond de beschikbaarheid van de afdeling IRTT als uitvoerend 'apparaat' van de Missions Committee expliciet vermeld. Vanuit die positie heeft de IRTT kunnen bijdragen aan concrete programma's met betrekking tot zending en hulpverlening die namens de MC in de richting van de deelnemende kerken konden worden aangeboden.

De IRTT heeft in februari 2005 een conferentie georganiseerd voor missiologen van ICRC-lidkerken ten einde meer afstemming in trainingsprogramma's te bewerkstelligen en uitwisseling van ervaringen te bevorderen. Deze conferentie werd door de deelnemers als waardevol ervaren.

Op de ICRC-vergadering van 2005 werd deze positie van IRTT weer geschrapt. De achtergrond daarvan was vermoedelijk dat de oproep van IRTT, gesteund door de MC, om beleidsmatig meer vanuit oecumenische partnerrelaties en hulpverlening dan vanuit de traditionele zendingsrelaties te werken, niet door alle participanten als adequaat werd gezien. Bovendien waren er vragen bij de ICRC-lidkerken over de omvang van de taken en de functie van de MC.

b. Prisma

De Stichting De Verre Naasten is lid van de vereniging Prisma, een koepelorganisatie van reformatorische en evangelische christelijke hulpverleningsorganisaties in Nederland. De doelstelling van Prisma is:

- a. overleg en samenwerking tussen reformatorische/evangelische kerken en organisaties, die actief zijn op het gebied van internationaal dienstbetoon en ontwikkelingssamenwerking;
- b. het met en voor haar leden doordenken van gemeenschappelijke thema's en het innemen van gemeenschappelijke standpunten ten aanzien van deze thema's;
- c. het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de leden.

Prisma heeft een kantoor en enkele vaste medewerkers. Deze worden voor het grootste deel betaald uit de apparaatskostenvergoeding van institutionele fondsen die door/via Prisma worden geworven. De website van prisma is www.primaweb.org.

De leden van de vereniging komen 2 à 3 keer per jaar bijeen in Algemene Ledenvergaderingen. Het eigenlijke werk vindt vooral plaats in werkgroepen. DVN is actief lid van drie werkgroepen.

1. DE WERKGROEP INSTITUTIONELE FONDSENWERVING.

De voornaamste taak van deze werkgroep is geweest het verkrijgen van projectfinanciering voor lidorganisaties. Tot en met 2006 was de ICCO subsidie de belangrijkste bron daarvoor. De invoer van het nieuwe medefinancieringsstelsel (MFS) van het ministerie van Ontwikkelingssamenwerking, bood nieuwe kansen voor Prisma. Met ICCO is een omvangrijk voorstel ingediend. Dit voorstel is volledig goedgekeurd. DVN doet voor de jaren 2007 t/m 2010 hierin mee voor wat betreft het basisgezondheidsprogramma en het programma HIV/aids. Verder faciliteert deze werkgroep financieringsmogelijkheden via EO-Metterdaad.

2. DE AIDS-WERKGROEP.

Deze werkgroep stimuleert opinievorming binnen de lidorganisaties, hun achterban en hun partnerorganisaties over het HIV/aids vraagstuk.

Om te voorkomen dat de bewustwording rond het immense probleem van HIV/aids wegzakt, worden bewustwordingsreizen georganiseerd met specifieke doelgroepen (predikanten, jongeren, vrouwen). Namens DVN is ds. Tjeerd de Boer mee geweest met de predikantenreis naar Zuid-Afrika. In november 2007 hoopt zr. Tjitske Kuiper de vrouwenreis naar Malawi mee te maken. De afdeling IRTT laat haar cursisten voorlichten over de HIV/aids pandemie door de HIV/aids deskundige van Prisma.

3. DE WERKGROEP BEZINNING

DVN participeerde in een studietraject van Prisma samen met het Instituut voor Cultuurethiek (ICE) over christelijke visie op ontwikkelingssamenwerking. Dit project is afgesloten met de publicatie van het boek 'Recht in overvloed' door ir. Gerard Verbeek. Inmiddels zijn enkele andere bezinningstrajecten gestart.

c. Kerkelijke contacten in Nederland

Met regelmaat is er overleg en afstemming met het bureau van de zending van de CGK, soms ook op deputatenniveau.

De Landelijke Vergadering van de Nederlands Gereformeerde Kerken heeft besloten tot de aanstelling van een zendingsconsulent. Daar zal contact mee worden gezocht.

Eén keer per jaar is er een moderaminaoverleg van deputaten die zending behartigen van de CGK, Gereformeerde Gemeenten in Nederland, GK en van het bestuur van de GZB (Gereformeerde Zendingbond binnen de PKN). Dit overleg heeft een studie- en uitwisselingskarakter.

Ook is er enkele keren per jaar een directeurenoverleg van de bovengenoemde organisaties. De Hersteld Hervormde Kerk is bezig met het organiseren van haar zendingswerk. Mogelijk zullen vertegenwoordigers uit die kerk gaan participeren in het overleg.

d. Kerkelijke contacten buiten Nederland

Er is regelmatig of ad hoc overleg met andere kerken buiten Nederland die aan zending en hulpverlening doen. Veelal gaat het om afstemming in verband met hulpverlening aan een bepaalde kerk.

Het meest vergaand is de afstemming met de Canadese kerken voor het werk met de IRB, waarbij is afgesproken het hulpverleningswerk te coördineren via een commissie. Ook is er met Canadese en Australische zusterkerken afstemming i.v.m. het werk in Indonesië. Met de Schotse kerken is overleg en samenwerking i.v.m. het werk in India en in Gesloten Gebieden; met de RCUS (VS) en met de GKSA (Zuid-Afrika) i.v.m. het werk binnen de ERCC in Congo.

e. Gbouw

Het Instituut is huurder van kantoorruimte in het Gbouw. Het Gbouw is eigendom van de Stichting Huisvesting Gereformeerde Organisaties. DVN kan twee leden voordragen voor het bestuur van deze stichting. In het Gebouw is een aantal gereformeerde organisaties gehuisvest, waaronder een groeiend aantal kerkelijke.

Deputaten BBK zijn in het Gbouw gehuisvest. Het Instituut van ZHT verleent facilitaire diensten aan deputaten BBK.

Verder hebben de deputaatschappen GDD (Diaconaal Steunpunt), SGO en DTEG hun kantoor in het Gbouw, evenals de organisatie Luisterpost/Bralectah, Emission, Accretio, Steunpunt Kerkelijke Beheerszaken en Sprank.

Deze gezamenlijke huisvesting biedt vele mogelijkheden tot facilitaire samenwerking, maar ook tot inhoudelijke afstemming, waar veelvuldig gebruik van wordt gemaakt.

5.4 Nederlandse Zendingsraad

Sinds september 2006 is het deputaatschap ZHT aspirant-lid van de Nederlandse Zendingsraad (NZR). Het aspirant-lidmaatschap is tijdelijk van aard en moet worden opgezegd of worden omgezet in een volwaardig lidmaatschap. De status van waarnemer bestaat niet meer. Deputaten ZHT stellen voor om lid te worden van de NZR. In deze subparagraaf worden de achtergrond van dat voorstel gegeven.

De in 1929 opgerichte Nederlandse Zendingsraad wil op dit moment voor haar deelnemende organisaties vooral een open platform zijn. De NZR omschrijft dat als volgt:

”De Nederlandse Zendingsraad (NZR) is het landelijk platform voor protestantse en oud-katholieke kerken en organisaties op het terrein van zending en evangelisatie. Het platform biedt ruimte aan een brede en gevarieerde ontmoeting tussen vertegenwoordigers van oecumenische en van evangelische stromingen, tussen kerkelijke zending en geloofszending, tussen de gevestigde kerken en de migrantenkerken.“

De NZR voert hiervoor de volgende activiteiten uit:

1. Via zijn landelijk platform wil de NZR de communicatie bevorderen tussen de aangesloten kerken en organisaties van oecumenische en evangelische achtergrond.
2. De NZR wil reflectie bevorderen over vragen rond zending in zes continenten, zowel t.a.v. de mondiale als de lokale verhoudingen in Europa en Nederland.
2. De NZR participeert namens de aangesloten kerken en organisaties in het missionaire werk van de Wereldraad van Kerken.
3. De NZR functioneert als luisterpost en verkenner om belangrijke ontwikkelingen op het gebied van kerk, cultuur en maatschappij in de wereld te signaleren.
4. De NZR onderhoudt relaties met internationale oecumenische instanties, zoals de regionale oecumenische organen, Europese missionaire instanties, etc. Ook treedt zij op als vertegenwoordiger van de zending naar oecumenische instanties in Nederland zoals de Raad van Kerken en zijn beraadsgroepen, SKIN, de Nederlandse Missieraad, ICCO, verschillende evangelische- en pinkster organisaties en in voorkomende gevallen naar de Nederlandse overheid.

Wanneer we dit lijstje van activiteiten op ons in laten werken, dan kunnen we onderscheid maken tussen twee typen werkzaamheden, namelijk die waardoor we ons gestimuleerd weten om deel te willen uitmaken van de NZR (A) en die waar we vragen bij te stellen hebben (B):

A. Wanneer de NZR zich toelegt namens haar leden op *communicatie bevorderen, organiseren van gesprek, reflectie bevorderen, luisterpost en verkenner zijn, signaleren* – dan kunnen we als deputaten ZHT daar goed gebruik van maken. Er valt hier voor onze kerken het een en ander te leren en de NZR is een goede omgeving om eigen inzichten met anderen te delen.

B. Wanneer NZR echter “participeert namens de aangesloten kerken en organisaties in het missionaire werk van de Wereldraad van Kerken” (WCC) en “relaties onderhoudt met internationale oecumenische instanties” en “optreedt als vertegenwoordiger van de zending” – dan willen we nadrukkelijk weten wat daar dan de bedoeling van is en of wij als GK in die kaders wel door de NZR vertegenwoordigd willen worden.

De vragen onder B) legden wij voor aan de NZR, die ons duidelijk maakte dat:

1. de NZR participeert in sommige door de WCC uitgeschreven conferenties (vooral de wereldzendingconferenties) om van de wereldwijde ontwikkelingen van zending en oecumene op de hoogte te blijven en middels verslaggeving de leden daarin te laten delen.
2. de NZR bepaald niet kritiekloos staat tegenover de ontwikkelingen bij de WCC, noch bij de Raad van Kerken in Nederland. Deze kritiek wordt gecommuniceerd met de leden en is binnen de raad onderwerp van gesprek.
3. de NZR geen enkele operationele taak heeft in "het missionaire werk van de Wereldraad".

De NZR laat het al dan niet deelnemen daaraan over aan de leden zelf.

Het komt er dus op neer dat de te bevragen werkwoorden onder B) geduid mogen worden in het licht van A): De NZR wil in al deze verbanden *luisterpost en verkenner* zijn voor haar leden om door middel daarvan des te beter inhoud te kunnen geven aan haar platformfunctie.

Deputaten ZHT zijn dan ook van mening dat de weg vrij is de synode te vragen in te stemmen met het advies van deputaten ZHT om lid te worden van de Nederlandse Zendingraad en zich daarin te laten vertegenwoordigen door de deputaten ZHT.

Door deelname aan de NZR voegen wij ons in een gezelschap dat tegenwoordig vrijwel uitsluitend als ontmoetingsplatform wil functioneren. Onze broeders en zusters van de Christelijke Gereformeerde Kerken maken al enkele jaren deel uit van de NZR. Hetzelfde geldt voor de Gereformeerde Zendingbond. Wij denken dat wij vrijmoedig naast hen en de anderen plaats kunnen nemen om zo, ondanks soms diep ingrijpende theologische verschillen tussen de deelnemers, het missiologisch-oecumenische debat op dit niveau niet langer uit de weg te gaan. Vandaar ons conceptbesluit 3 (hoofdstuk 8 van dit rapport).

6. BELEID

In dit hoofdstuk zullen de beleidsmatige zaken, voor zover ze niet strikt financieel zijn, aan de orde komen. Om zinvol over huidige en toekomstige beleidslijnen te kunnen nadenken, is het goed om een overzicht te hebben van de activiteiten van DVN en zendende instanties. Daarom beginnen we dit hoofdstuk daarmee, in paragraaf 6.1. In paragraaf 6.2 gaat het over Generaal Beleid, terwijl in paragraaf 6.3 de samenwerking met de zendende instanties wordt beschreven. In paragraaf 6.4 komen allerlei actuele beleidsthema's rond zending en hulpverlening aan de orde. In de vijfde paragraaf van dit hoofdstuk staan we wat uitgebreider stil bij de afdeling IRTT, een afdeling die veel beleidsvoorbereidend werk doet.

6.1 Overzicht activiteiten

Als je de bijbelse boodschap van redding kent en gelooft, kan dat alleen maar leiden tot een drang om anderen daarover te vertellen en ervan te getuigen met daden. Dan denken we niet alleen aan de bekende zendingsoopdracht uit het slot van het evangelie volgens Matteüs. We willen hier Romeinen 10 vanaf vers 13 citeren: "*Er staat: 'Ieder die de naam van de Heer aanroept, zal worden gered.' Maar hoe kunnen zij hem aanroepen als ze niet in hem geloven? Hoe kunnen ze in hem geloven als ze niet over hem hebben gehoord? En hoe kunnen ze over hem horen als hij niet verkondigd wordt? En hoe kan iemand verkondigen als hij niet is uitgezonden? Het is zoals geschreven staat: 'Welkom zijn zij die goed nieuws verkondigen.'*"

Op deze manier gemotiveerd door Gods Woord zijn er door De Verre Naasten en door alle zendende instanties die binnen de GK werkzaam zijn, op allerlei gebieden activiteiten van zending, hulpverlening en training uitgevoerd. Deze paragraaf geeft daarvan een beschrijvend overzicht, waarbij vooral aandacht is geschonken aan de jaren 2005-2007. De laatst verwerkte informatie dateert van september 2007.

De activiteiten zijn in te delen in de categorieën kerkelijk werk, maatschappelijk werk, humanitaire hulpverlening en facilitaire ondersteuning. Hierbij moet wel bedacht worden, dat ook de laatste drie categorieën in zekere zin kerkelijk zijn. Ze worden alleen maar uitgevoerd als er een relatie is met een kerk.

In Bijlage VI staat een lijst van alle partnerkerken in het buitenland van DVN.

6.1.1 KERKELIJK WERK

a. Missionair werk

Zending betekent in eigenlijke zin het verkondigen van Gods Woord en het komen tot kerkplanting in een gebied waar nog geen kerk is. In deze zin werd onder verantwoordelijkheid van een GK-gemeente strikt genomen alleen nog door de Zendingscommissie van Dordrecht, gesteund door de classis Dordrecht, aan zending gedaan. Vanaf de jaren zestig van de vorige eeuw is op Curaçao, eerst door de kerk van Rijnsburg en later door de kerk van Dordrecht het evangelie verkondigd. Dit heeft geleid tot een kleine zendingsgemeente, die op 24 juni 2007 is geïnstitueerd. De laatste zendeling ds. Afinus de Vries is gerepatrieerd.

Van de genabuurde zusterkerk in Venezuela, de Gereformeerde Kerk van Venezuela (IRV), is ds. Hipolito Cordero overgekomen. Hij is nog bezig met de laatste fase van zijn theologische opleiding. Naar verwachting zal hij daarna worden bevestigd als predikant van de geïnstitueerde gemeente. Hiermee is een historisch moment gepasseerd: de afbouw van het laatste zendingsproject onder directe verantwoordelijkheid van een GK-gemeente.

Een andere vorm van missionair werk buiten Nederland is dat vanuit Nederland niet onder eigen verantwoordelijkheid aan kerkplanting wordt gedaan, maar dat de lokale kerken worden gestimuleerd en in staat gesteld om in hun omgeving aan verkondiging met het oog op kerkplanting te doen.

- In Zuid-Afrika worden de Vrije Gereformeerde Kerken in Zuid-Afrika (VGKSA) door deputaten zending Zuid-Afrika namens de kerken in Noord-Nederland, in staat gesteld om hun missionaire werk te doen door het verlenen van personele en financiële hulp. In het stadje Belhar in de Kaapprovincie is ds. Hannes Breytenbach werkzaam in een zendingswijkgemeente van de kerk te Bellville. Ds. Charles Nicholson werkt sinds enkele jaren op een andere locatie daar in de buurt, Wesbank. In de wijkgemeente van Belhar zijn al wel de ambten ingesteld. Maar de wijkgemeente is nog niet geïnstitueerd. In Wesbank is de instelling van de ambten nog niet aan de orde. Wel is er een financiële commissie ingesteld. Een derde locatie, Leiden, heeft sinds kort een preekpunt. Eind 2007 hopen twee studenten hun theologische studie af te ronden en beroepbaar te zijn voor de Kaap. In de omgeving van Pretoria zijn twee geïnstitueerde gemeentes, nl. in Mamelodi en in Soshanguve. Beide gemeentes hebben hun eigen predikant. Vanuit enkele andere preekpunten wordt het kerkplantingswerk voortgezet. Ds. Pieter Boon en ds. Jerry Mlanga werken als zendelingen in Soshanguve. In de loop van 2007 zullen zij DV versterking krijgen van ds. Tjeerd de Boer. Drie van de vijf studenten uit Soshanguve en Mamelodi hopen medio 2008 hun theologische studie af te ronden en zich beroepbaar te stellen.
- In het zuiden van Brazilië wordt onder verantwoording van de Presbyteriaanse Kerk van Brazilië (IPB) een omvangrijk evangelisatie en kerkplantingsproject uitgevoerd in het gebied Rio Grande do Sul. Ongeveer de helft van de kosten hiervoor wordt gedragen door de IPB zelf, de andere helft door de Drentse zendingsdeputaten namens de Drentse kerken.
- In Kenia steunt DVN en de GK Zwolle-Zuid twee kerkplantingsprojecten van de Afrikaanse Evangelische Presbyteriaanse Kerk (AEPC). Het gaat om twee kerkplantingen, waarvan één op het platteland en de ander in de hoofdstad Nairobi. De gemeente op het platteland kan vanaf 2007 zelfstandig verder; de gemeente in Nairobi krijgt nog een jaar ondersteuning.
- Soortgelijke projecten worden ook door DVN ondersteund in India en Nepal. In een overwegend hindoeïstische of boeddhistische omgeving wordt door evangelisten van verschillende gereformeerde en presbyteriaanse kerken het evangelie verkondigd en worden gemeenten gesticht. In Noordoost-India en Nepal wordt de Himalayan Evangelical Fellowship (evangelisatiedepartement van de Presbyterian Free Church) ondersteund. Vooral in Nepal werpt dit werk vruchten af; vele mensen komen tot geloof.

Ook in andere landen wordt missionair werk gestimuleerd door bijvoorbeeld het geven van toerusting op het gebied van evangelisatie. Een ander voorbeeld is de ondersteuning van de school SETIA (zie hierna onder b. Opleiding voorgangers), een theologische school met een puur missionaire doelstelling.

Ook hebben meerdere partnerkerken eigen radio-uitzendingen met vaak een missionaire doelstelling. Voor ondersteuning van deze uitzendingen wordt waar mogelijk en zinvol samengewerkt met collega-organisatie Emission.

Gesloten gebieden

Sinds 2006 wordt speciale aandacht geschonken aan onze missionaire taak in zogenaamde 'gesloten gebieden'. Onder 'gesloten gebieden' verstaan we die landen of die regio's waar zending en christelijke hulpverlening op een open manier niet mogelijk of moeilijk is, omdat de lokale overheid (al dan niet gesteund door landelijke wetten) dit tegenwerkt. In veel gevallen gaat het om gebieden waar de islam de heersende godsdienst is.

Samen met de kerken in Drenthe ondersteunt DVN een aantal projecten waarin de verkondiging van het evangelie gedaan wordt op een manier die in gesloten gebieden mogelijk is. Dit wordt gedaan door samen te werken met organisaties die gespecialiseerd zijn in het werken in deze omstandigheden.

b. Opleiding voorgangers

Een relatief sterk punt van de GK is de diepgaande kennis van de gereformeerde theologie. Daar willen we graag van delen. Op veel plaatsen op de wereld wordt ondersteuning gegeven aan de opleiding van voorgangers voor allerlei kerken. Dit kan gebeuren via een eigen school van de kerk of via interkerkelijke opleidingen

Eigen kerkelijke opleidingen

Veelal werd het beginnen van een theologische opleiding gezien als het sluitstuk van zendingswerk. Naar model van onze eigen TU in Kampen, zou elke kerk idealiter een eigen kerkelijke opleiding voor haar eigen voorgangers moeten hebben. Dit heeft geleid tot het stichten van theologische opleidingen door de 'zending' op lager en middelbaar niveau.

Dit is in Indonesië gebeurd op de eilanden Papua, Kalimantan Barat en Sumba. Het heropenen van deze opleiding op Papua stagneert helaas.

De theologische opleiding in Congo functioneert goed. De Congo Commissie, een samenwerking tussen Utrechtse zendingsdeputaten en DVN heeft voor deze opleiding naast enkele Congolese docenten de volgende Nederlandse docenten ter beschikking gesteld: ds. Bram Beute is in 2007 ds. Jan Matthijs van Leeuwen opgevolgd als rector van de opleiding, Ds. Henk Folkers, ds. Kabongo en ds. Nsenga zijn theologische docenten aan de opleiding

In Venezuela wordt door DVN een theologische opleiding op twee niveaus van voorgangers van de nog kleine Gereformeerde Kerk van Venezuela (IRV) mogelijk gemaakt. Ds. Han Keesenberg, in dienst van DVN, is hiervan de hoofddocent.

In Kiev, Oekraïne, wordt vanuit de kerken in Gelderland en Flevoland steun gegeven aan een seminarie voor de opleiding van voorgangers en van kerkelijke werkers. Ds. Jos Colijn is hiervoor uitgezonden als fulltime docent. In dit seminarie werken gereformeerde en presbyteriaanse kerken in Oekraïne samen met steun vanuit de GK in Nederland en vanuit MTW, de zendingsorganisatie van de Presbyteriaanse kerken van Amerika (PCA). De Oekraïense Evangelische Gereformeerde Kerk (UERC) beschouwt dit instituut als de opleiding voor haar predikanten. Er zijn ook studenten met een baptistische achtergrond die zich graag willen verdiepen in de gereformeerde leer.

In het algemeen gaat het in deze categorie om niet geaccrediteerde opleidingen, die een diploma geven dat alleen binnen de eigen kerken wordt erkend. De ERT in de DR Congo is wel een door de overheid geaccrediteerde opleiding.

Beurzen voor bestaande opleidingen

Veel kerken krijgen ook steun voor de opleiding van hun voorgangers door het geven van studiebeurzen. Dit gaat vaak om geaccrediteerde opleidingen in het land van herkomst (Indonesië, India, Kenia, Zuid-Afrika, Brazilië). Zijn dit niet specifiek gereformeerde opleidingen, dan worden vaak via cursussen aanvullende lessen gegeven op het gebied van gereformeerde theologie (bijv. dogmatiek, kerkgeschiedenis en kerkrecht).

Als het gaat om een hoger academisch niveau, worden ook wel beurzen gegeven voor een studie in het buitenland (Centraal Afrikaanse Republiek, Nederland).

Niet-kerkelijke opleidingen

Ook wordt uitgezonden van de GK gevraagd om lessen te geven op niet-kerkelijke theologische opleidingen. Dit kan gaan om opleidingen van gereformeerd/presbyteriaanse signatuur. Zo zijn gastdocenten gestuurd naar de STTRII in Jakarta, Indonesië. Hetzelfde geldt voor het Presbyteriaanse Theologische Seminarie (PTS) in Dehra Dun, Noord-India. Op dit moment werkt ds. Piet Houtman daar als docent, uitgezonden door DVN.

Ook worden docenten uitgestuurd naar opleidingen die niet specifiek gereformeerd zijn, maar wel graag 'degelijke' gereformeerde theologie onderwezen willen hebben. Dit is het geval in Jakarta, Indonesië bij de evangelische school SETIA, waar ds. Dick Mak als fulltime docent werkt, uitgezonden door de Groninger Zendingsdeputaten. Ook is er een aantal Nederlandse gastdocenten geweest. De inbreng van de gereformeerde theologie binnen SETIA zal verder worden versterkt doordat twee SETIA docenten een masters opleiding aan de TU in Kampen volgen. Verwacht wordt dat ze in de tweede helft van 2007 hun studie in Kampen afronden en dan weer terug gaan naar Jakarta als docent aan SETIA. Mogelijk komen er vervolgens twee nieuwe studenten voor een soortgelijk project.

SETIA is bezig een eigen vervolgopleiding op te zetten op M.Div. niveau. Ondersteuning van deze opleiding door de Groninger zendingsdeputaten/DVN wordt op dit moment overwogen.

Ook zijn al vele malen door DVN gastdocenten van de GK (o.a. prof. J. van Bruggen) en de CGK gezonden naar de evangelische opleiding CCBI in Suriname.

Non-formele opleidingen

Naast de hiervoor beschreven steun aan de formele opleiding van voorgangers, wordt via cursussen ook op velerlei wijze in allerlei landen op non-formele wijze toerusting gegeven aan voorgangers.

Speciaal moeten hier genoemd worden de cursussen die de afdeling IRTT van DVN geeft (zie ook paragraaf 6.5. en Bijlage VIII). Drie keer per vier jaar wordt in Nederland een theologische cursus gegeven voor kader van buitenlandse kerken. Ook wordt op aanvraag enkele malen per jaar in het buitenland een cursus gereformeerde theologie georganiseerd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een docentenpool.

In toenemende mate is hierbij sprake van een wederkerig proces, waarin de inbreng uit het Zuiden en Oosten een grotere plaats krijgt.

Samenvattend: de steun aan de formele opleiding van voorgangers vindt op twee manieren plaats:

- via eigen, veelal niet geaccrediteerde opleidingen van de kerk
- via steun aan andere opleidingen, door het verlenen van studiebeurzen, maar ook door het uitzenden van (gast)docenten

Daarnaast worden voorgangers op talloze wijzen ook via non-formele cursustrajecten toegerust.

c. Kerkelijk opbouwwerk

In het algemeen wordt samengewerkt met kerkrechtelijk zelfstandig kerken, die echter in veel opzichten nog jong en onervaren zijn, en ook een groot gebrek aan middelen (financieel en personeel) hebben. Vandaar dat ook na kerkinstituering er in het kader van oecumenische relaties om hulp gevraagd wordt bij de verdere opbouw van de kerk.

Op Papua, Indonesië gebeurt dit werk door een team van uitgezonden namens de Overijsselse Zendingsdeputaten, de kerken van Zuid-Nederland en DVN. Ds. Peter Baas, zr. Maaïke Harmsen en br. Jan Wieske hebben dit werk gedaan of doen het nog steeds, in samenwerking met de GRI Papua.

Op Kalimantan Barat is ds. Johannes Jonkman parttime opbouwwerker, namens de Friese zendingsdeputaten.

Sinds 2004 doet ds. Jan Boersema ditzelfde werk op de Indonesische eilanden Sumba, Savu en West-Timor, uitgezonden door DVN.

Vaak kunnen de lokale kerkleiders het kerkelijk opbouwwerk beter, contextueel meer aangepast, doen dan de door Nederland uitgezonden. Maar ze zijn niet altijd beschikbaar, omdat ze bijv. ook bezig moeten zijn met de opleiding voor voorgangers. Met het oog hierop is in India de afspraak gemaakt dat Nederland een docent voor de PTS uitzendt (zie hiervoor onder b. Opleiding voorgangers), zodat de Indiase docenten van de PTS meer gelegenheid krijgen om het land in te gaan voor nazorg aan oud-studenten en ander opbouwwerk.

In Benin is een hoofdtaak van de door DVN en de PS Holland-Noord uitgezonden predikant het toerusten van kerkleiders van de Gereformeerd Belijdende Kerk van Benin (ERCB). De uitgezondene was tot begin 2006 ds. Koos Simpelaar. Hij is opgevolgd door ds. Gerrit den Broeder.

In Oekraïne heeft ds. Cor Harryvan, uitgezonden door de Gelderse zendingsdeputaten een soortgelijke taak ten aanzien van de UERC. Ds. Henk Drost is in de loop van 2007 ook naar Oekraïne uitgezonden door de Gelderse deputaten en door DVN. Zijn hoofdtaak zal zijn het toerusten tot het missionair kerk zijn in Oekraïne.

In de DR Congo krijgt het kerkelijk opbouwwerk o.a. gestalte door lesmodules te maken voor ambtsdragers en door mensen op te leiden met die modules te werken. Nieuw is dat sinds 2006 het werk van de MERF (Middle East Reformed Fellowship) in Ethiopië wordt ondersteund door DVN en de Drentse kerken. Ds. Hailu is daar actief in missionaire radiuitzendingen en in kerkelijk opbouwwerk van de PCE (Presbyterian Church of Ethiopia). Ook zijn er groeiende contacten met de ECCMY, een grote federatieve protestantse kerk in Ethiopië.

Partnerkerken signaleren regelmatig een aantal specifieke problemen op het gebied van hun eigen capaciteit. DVN ondersteunt kerken in het helder krijgen van de richting waarin die kerken zich willen ontwikkelen (institutionele versterking). Zo is in 2007 een organisatie-expert ingezet om de kerken in Noordoost-India te dienen met advies. Binnen DVN wordt organisatiebreed nagedacht over hoe deze processen van institutionele versterking verder kunnen worden vormgegeven.

In veel gevallen hebben de jonge kerken, waar we mee samenwerken, onvoldoende bestuurlijke en administratieve kwaliteiten om de noodzakelijk kerkelijk processen doorgang te doen vinden. Daarom heeft het fenomeen 'Administratief opbouwwerker' z'n intrede gedaan in het kerkelijk opbouwwerk in Indonesië (Rudolf de Vries) en Congo (Jan Merkus tot 2007, Tim Fennema vanaf 2008).

Kerkelijk opbouwwerk kan ook gedaan worden door het ondersteunen van kerkbouw in de letterlijke zin. Dit gebeurt vrijwel bij alle kerken waar we als GK een hulprelatie mee hebben.

Een bijzondere vorm van ondersteuning van kerken is het beschikbaar maken van de Bijbel en christelijke literatuur in de eigen taal.

Alle bijbelvertaalprojecten die we als GK ondersteunen, worden uitgevoerd door Wycliffe Bijbelvertalers. In Benin maken DVN en de kerken van de PS Holland-Noord twee bijbelvertaalprojecten mede mogelijk door het beschikbaar stellen van vertaler br. Geerhard Kloppenburg. Het gaat om de eindfase van een vertaling van het OT in het Fon en om het begin van de vertaling van het NT in het Adja.

Br. Berend Jan Dikken ondersteunt diverse vertaalteams in het Oostelijke Middellandse-Zeegebied, met financiële hulp van DVN en de Drentse zendingsdeputaten. De kerken in Zuid-Nederland maken het vertaalwerk van br. Peter Jan en zr. Maaïke de Vries in het Korowai (op Papua, Indonesië) mogelijk.

Ook is er in Congo, Benin en Indonesië aandacht voor de vertaling en het gebruik van kinderbijbels. In dit verband wordt ook steun verleend aan de organisatie CeriA, onder leiding van de brs. Henk Oostra in Nederland en Yanto Soetianto in Indonesië.

De Groninger zendingsdeputaten ondersteunen een relatief omvangrijk literatuurproject in de Indonesische taal onder de naam Litindo. Drie Nederlandse schrijvers/redacteuren zijn hierbij betrokken, nl. ds. Jaap Groen, ds. Gerrit Riemer en ds. Henk Venema. De afgelopen 10 jaar zijn er al meer dan 100.000 boeken verkocht uit de Litindo-productie.

6.1.2 MAATSCHAPPELIJK WERK

a. Onderwijs

In het algemeen kun je zeggen, dat onderwijs één van de sleutels is voor ontwikkeling. Dit geldt ook voor de leden van de kerken waar we mee in oecumenisch contact staan. Zowel de beschikbaarheid als de kwaliteit van het onderwijs laten veel te wensen over. Vandaar dat in een aantal landen het geven van kwalitatief goed onderwijs wordt gestimuleerd en gefaciliteerd. Dit gebeurt door het financieren van schoolbouw, maar ook door bijscholing van leerkrachten en schoolbestuurders. In de aanloopfase van een school kunnen ook exploitatiekosten worden betaald, maar dit moet zo spoedig mogelijk afgebouwd worden, zodat de school ook zonder externe hulp kan bestaan. De vijf grote basisscholen in het zuiden van Congo, die met hulp van DVN zijn gebouwd, draaien zelfstandig. Ze ontvangen steun voor bijscholing van personeel en bestuurders en voor materialen.

In Valencia, Venezuela is een basisschool gebouwd. Als het goed is, is deze vanaf het seizoen 2007-2008 operationeel. In Soshanguve, Zuid-Afrika is met steun vanuit de kerken in Noord-Nederland en van DVN een christelijke basisschool in functie. Het blijkt nog niet mee te vallen om die school financieel zelfstandig te krijgen. In Noord-India worden ook, dankzij steun van DVN, scholen gebouwd. Deze spelen ook een belangrijke rol bij de evangelieverkondiging. Op de

Filippijnen is jarenlang een christelijke kleuterschool gesteund; de steun is in 2006 afgebouwd. Ze kunnen zelfstandig verder.

Op Papua worden, met steun van de kerken in Zuid-Nederland, studiebeurzen gegeven aan Papua's voor middelbare opleidingen aan de kust. In Benin wordt schoolgeld betaald via de diaconie voor arme kinderen van de ERCB en hun directe omgeving, een project van DVN en de kerken in de PS Holland-Noord. Dit gaat om de basisschool en een aantal voortgezette technische opleidingen.

In Nigeria wordt samen met de NKST een project uitgevoerd door br. Henk Oostra om de christelijke identiteit van de basisscholen en de middelbare scholen van de NKST te versterken.

Onze partnerkerk de NKST in Nigeria is ook actief in het hoger onderwijs. Er is een opleiding voor verpleegkundigen, voor onderwijzers, voor predikanten en enkele jaren geleden is de Mkar University opgericht. DVN heeft de instituten voor hoger onderwijs van de NKST in contact gebracht met de Gereformeerde Hogeschool te Zwolle. Een delegatie van de GH heeft in 2006 een kennismakingsbezoek gebracht. Voorlopig resultaat is dat de GH meer dan tien stagiaires heeft kunnen plaatsen bij de NKST.

Voor velen is het te laat voor een formele opleiding, of is die opleiding niet voldoende. Daarom wordt ook veel non-formeel onderwijs gestimuleerd. Zo worden in Congo, Benin en Midden-India alfabetiseringscursussen gegeven. Voor velen, meest vrouwen, geven deze cursussen mogelijkheden om bijv. voor het eerst de Bijbel te lezen, of een contract te lezen en te ondertekenen.

In Congo wordt zoveel gedaan aan allerlei vormen van onderwijs en training, dat er behoefte ontstond aan een professionele ondersteuning op dat gebied. Roland Zuidema heeft dat gedaan tot eind 2005. Sinds 2006 werkt Bernard Brouwer als trainer en als coördinator van onderwijs- en trainingsprogramma's.

b. Micro-ondernemingen en landbouw

Een goede baan hebben bij een bedrijf of de overheid is in arme landen een voorrecht dat slechts voor enkelen is weggelegd. De meeste gezinnen moeten proberen op allerlei manieren voor zichzelf wat geld te verdienen. DVN wil deze 'micro-ondernemingen' helpen, door het geven van trainingen en kleine kredieten. In stedelijke gebieden doet men dat vaak met allerlei kleine handels- of productiebedrijven. Het zijn projecten die veel supervisie vragen. Het gebeurt in India, Benin en in Congo. Br. Henk Prins is o.a. voor deze taak naar Benin uitgezonden door DVN en Holland-Noord.

Op het platteland wordt het meest in de landbouw gewerkt. DVN ondersteunt een aantal programma's op landbouwgebied. Het gaat om training, maar ook om landbouwkredieten. De belangrijkste van deze programma's vinden plaats op Sumba (Indonesië), in Congo en India. In verschillende gebieden zijn problemen ontstaan die een duurzame voedselvoorziening in de weg staan. De kerken pogen bij te dragen aan oplossingen van de problemen. Zo wordt in Noordoost-India een landbouwprogramma uitgevoerd door de ontwikkelingsafdeling van de kerk. Dit programma helpt boeren hun land op een duurzame wijze te gebruiken. Ook wordt er veel aandacht besteed aan het vermarkten van de producten. In centraal India wordt een soortgelijk project uitgevoerd. In Noord-Kenia gaat in het najaar van 2007 een landbouwproject van start dat tot stand is gekomen in goede samenwerking met de directe betrokkenen bij het project, de lokale kerk (RCEA) en een Keniaanse organisatie met veel expertise in 'community development' projecten. In het project werken verschillende rivaliserende bevolkingsgroepen (Turkana en Pokot) samen. Een uniek project waar de lokale kerken een belangrijke rol spelen om vrede en gerechtigheid te bevorderen.

c. Gezondheid

Op gezondheidsgebied gaat veel aandacht van DVN uit naar preventie en gezondheidsvoorlichting, maar ook de gezondheidszorg zelf wordt ondersteund. In Midden-India wordt een succesvol programma van gezondheidsvoorlichting, gecombineerd met plattelandsontwikkeling, gesteund. Dit programma is in 2007 uitgebreid. Ook in andere landen (Congo, Egypte, Kenia, Benin, Indonesië) wordt preventief gewerkt via voorlichting. In Nigeria wordt samen met de NKST (een gereformeerde kerk, ontstaan door zendingswerk onder het volk Tiv) een programma gesteund voor ambulante gezondheidszorg voor psychisch zieke mensen.

Het Rehabilitation Hospital van de NKST is geholpen met de aanschaf van materialen voor hun operatiekamer.

In Kenia is met behulp van het vrijwilligersechtpaar Luuk en Sieny Pierik ondersteuning gegeven aan het verbeteren van het functioneren van een medisch centrum in het afgelegen Mwingi district. Ook is het gezondheidsvoorlichtingsprogramma in dat gebied weer nieuw leven in geblazen. Het werk in Kenia wordt door DVN uitgevoerd, sinds 2006 samen met de kerk van Zwolle-Zuid.

De pandemie HIV/aids trekt haar verwoestende sporen over de hele wereld. Met name in Zuid-Afrika is DVN actief om te werken aan voorlichting en het steunen van thuiszorg aan patiënten. De bouw en de exploitatie van een hospice voor patiënten die thuis niet meer te verplegen zijn, is financieel mogelijk gemaakt. Ook zijn vrijwilligers uitgezonden, o.a. br. Joop en zr. Joke Parre, om de programma's personeel bij te staan.

In Rivne, een stad in het westen van Oekraïne, wordt een project ondersteund om preventief en curatief iets te doen aan de verslaafdenproblematiek. Bijzonder is, dat dit project is geïnitieerd vanuit de gereformeerde kerk in die plaats.

In Midden-India is in 2007 een project gestart dat voorlichting geeft over preventie van HIV/aids bij specifieke risicogroepen in de samenleving (vrachtwagenchauffeurs, winkeleigenaars, jongeren, etc.).

6.1.3 HUMANITAIRE HULPVERLENING

Er zijn goede christelijke organisaties in Nederland op het gebied van humanitaire hulpverlening. Vandaar dat het niet zinvol wordt geacht om een eigen noodhulp-afdeling van de GK te hebben. Een uitzondering vormt het geval dat er zich een acute noodsituatie voordoet op het terrein van een kerk of organisatie waar we een relatie mee hebben, en wanneer andere organisaties niets of niet voldoende doen. De afgelopen jaren was dit weer enkele keren het geval.

In Noordoost India is in 2003 en 2004 een omvangrijk noodhulpproject uitgevoerd na tribale onlusten. Hetzelfde gebied wordt in 2007 geteisterd door een rattenplaag, waardoor de RPCNEI, financieel gesteund door DVN en Red een Kind, hen moet bijstaan met voedselhulp.

In Kenia is in 2006 door droogte en misoogsten honger ontstaan in het gebied waar we werken met RCEA en de AEPC. De RCEA werd door de GZB geholpen; het 'hungercommittee' van de AEPC is door DVN gesteund om voedselhulp te geven in het Mwingi-district.

In Congo is met financiering van EO Metterdaad een project uitgevoerd om ontheemden (interne vluchtelingen vanwege de oorlog) te helpen terug te reizen naar hun woongebied en daar opnieuw te settelen.

De tsunami van 26 december 2005 was verreweg de grootste noodhulpactie van de afgelopen jaren. DVN heeft daar nauwelijks in geparticipeerd, aangezien niet direct gebieden zijn getroffen waar wij een structurele relatie mee hebben. Wel hebben we mogelijk gemaakt dat MAF-piloot Harry Berghuis enkele weken op Sumatra in het rampgebied kon werken. Ook heeft DVN een bijdrage gegeven aan collega-organisatie Red een Kind voor een wederopbouwproject in India na de tsunami.

6.1.4 FACILITAIRE ONDERSTEUNING

Kerken en christelijke organisaties krijgen ook wel steun door het ter beschikking stellen van ondersteunende diensten aan hun organisatie. Het gaat hier in het bijzonder om de MAF, de zendings-vliegdiens. De inzet van piloot br. Harry Berghuis op Papua wordt volledig ondersteund door DVN, terwijl de inzet van monteur br. Anne Bos op Papua gedeeltelijk door DVN wordt gefinancierd.

Tenslotte

In deze paragraaf 6.1 is aan de orde geweest, wat we met Gods hulp wél hebben kunnen doen als GK. Maar er zijn ook veel vragen op ons afgekomen, waar we niets of niet genoeg aan hebben kunnen doen, maar waarop we bij voldoende middelen graag positief hadden gereageerd. Enkele voorbeelden:

- We hebben met presbyteriaanse kerken in Uganda, Malawi, Zambia en Zimbabwe al jarenlang contacten via de afdeling IRTT. We krijgen hulpverzoeken, waaraan we tot nu toe niet hebben kunnen voldoen.
- De NKST is een enorm grote partnerkerk van ons in Nigeria, waar we enkele projecten mee uitvoeren. De mogelijkheden en de noodzaak om meer te doen met deze gereformeerde kerk zijn legio.

- Deputaten BBK komen in aanraking met vele kleine presbyteriaanse/gereformeerde gemeenschappen in bijv. Pakistan en Myanmar. Mogelijkheden om hen te ondersteunen in hun kerk zijn in de samenleving ontbreken ons.
- China is een volkrijk land, waar steeds meer mogelijkheden komen om aan zending en hulpverlening te doen. Er is een studie gaande naar de mogelijkheden en wenselijkheden om daar werk te ondersteunen.

Nu hoeft een betrekkelijk kleine organisatie als De Verre Naasten ook niet op alle nood in de wereld een antwoord te hebben. Wel is het duidelijk, dat de beschikbare middelen op dit moment de beperkende factor zijn.

6.2 Generaal Beleid

Deputaten Zending en Hulpverlening hebben in 1999 van de GS Leusden de volgende opdracht gekregen (*Besluit 2*): *“het formuleren, het doen uitvoeren en het bewaken van een generaal kerkverbandelijk beleid voor zending en hulpverlening in die dingen die de kerken gemeenschappelijk hebben”*. In de daarna volgende instructies blijkt dat overleg met de zendende kerken (zoals zendende instanties toen nog werden aangeduid) van groot belang werd geacht. Deputaten Z&H zijn in hun eerste periode niet aan deze opdracht toegekomen.

De GS Zuidhorn 2002-2003 heeft deputaten zending, hulpverlening en training de opdracht meegegeven om *“aan de volgende generale synode een document voor te leggen ter goedkeuring waarin de component van Generaal Beleid die met name gericht is op de vormgeving van de relatie met overzeese partners en de in die relatie te realiseren programma's, op een samenhangende wijze is beschreven en waarbij de inbreng van de zendende instanties is verwerkt.”*

Aan de GS Amersfoort-Centrum 2005 is de tekst van het *'Generaal Beleid voor Zending en Hulpverlening'* aangeboden. Deze synode heeft dit document ongewijzigd goedgekeurd. In *Besluit 3.c.2* wordt aan deputaten ZHT opgedragen:

“a. in overleg met de zendende instanties nieuw beleid te ontwikkelen waar perspectieven zich voordoen die passen binnen de visie en strategie die door de generale synode op hoofdlijnen is goedgekeurd voor zending en hulpverlening. Te denken valt aan het werk in nieuwe gebieden, de plaats van gerechtigheid in het werkgebied van zending en hulpverlening en de afbakening met evangelisatie;

b. dit beleid ter goedkeuring voor te leggen aan de volgende synode als vervolg op het document Generaal Beleid voor zending en hulpverlening.”

Deputaten ZHT zijn van mening dat over de drie voorbeeldpunten uit dit besluit geen expliciete goedkeuring aan de GS hoeft te worden gevraagd, gezien het uitvoerende karakter van deze zaken.

Wat betreft het werk in nieuwe gebieden: zendende instanties worden rechtstreeks benaderd als zich vragen en mogelijkheden voordoen. Dit is met name gebeurd met de Drentse zendingsdeputaten en met de zendingscommissie van Dordrecht.

Wat betreft de plaats van gerechtigheid in het werkgebied is het nog niet opportuun geweest om met de zendende instanties te overleggen.

Wat betreft het derde punt, de afbakening met evangelisatie, kunnen we verwijzen naar het rapport van de WAD.

In 2007 is de inhoud en het gebruik van het Generaal Beleid (GB) met de zendende instanties geëvalueerd. Samengevat is de conclusie dat vrijwel alleen via de regiocoördinatoren van DVN die in gezamenlijke commissies participeren naar het GB wordt gegrepen. Uitzondering was de nieuwe zendende instantie, Zwolle-Zuid voor het werk in Kenia. Binnen DVN wordt het GB veel gebruikt. Zendende instanties kunnen beter gebruik maken van het document o.a. voor het inwerken van nieuwe commissieleden.

Wat betreft inhoud is er grote tevredenheid. Geconcludeerd is dat er geen nieuw GB geschreven hoeft te worden. Wel behoeven enkele punten in overleg met de zendende instanties een update.

Op dit moment wordt gewerkt aan het aanscherpen van het beleid over arbeidsvoorwaarden uitgezonden, financiële rapportage en het systeem van planning, monitoring en evaluatie.

6.3 Samenwerking

In paragraaf 2.1 van het document *Generaal Beleid* is beschreven hoe de samenwerking tussen zendende instanties en het deputaatschap ZHT gezien wordt. Hier is niets aan veranderd in afgelopen periode. Daarom kan opnieuw volstaan worden met het beschrijven van de praktijk en het trekken van lijnen naar de toekomst.

Gezamenlijke commissie

In veel gevallen is er sprake van een gezamenlijke commissie min of meer conform het model van samenwerking, zoals in paragraaf 2.1 van het *Generaal Beleid* is beschreven.

Dit is het geval voor:

- Drentse zendingsdeputaten voor het werk in Brazilië, Venezuela en de gesloten gebieden;
- Oekraïne commissie, PS Gelderland voor het werk in Oekraïne;
- Utrechtse zendingsdeputaten voor het werk in de DR Congo;
- GoWa, PS Holland Noord voor het werk in Benin;
- Overijsselse zendingsdeputaten en ZAC (Zuid-Nederland) voor het werk op Papua, Indonesië.
- Groninger zendingsdeputaten voor de ondersteuning van het werk van de theologische school SETIA in Indonesië;
- Kerk van Meppel voor het werk in het Midden-Oosten via de MERF;
- Kerk van Zwolle-Zuid voor het werk in Kenia.

Met de zendingscommissie voor Curaçao in Dordrecht, is regulier overleg samen met de Drentse zendingsdeputaten, vanwege de link die er is tussen het werk in Venezuela en Curaçao.

Met de Friese zendingsdeputaten en met de deputaten voor zending in Zuid-Afrika is er overleg als er aanleiding toe is.

Met de kerken van Ede en Wageningen is regulier overleg in verband met het werk in Zuid-India.

Met de kerk van Barneveld is regulier overleg over het werk in Wit-Rusland.

Jaarlijkse vergadering

Elk voorjaar is er een gezamenlijke vergadering van deputaten ZHT met vertegenwoordigers van de zendende instanties. Daar worden zaken van gemeenschappelijk belang en beleid besproken.

De besproken hoofdthema's waren:

2005 Partnerrelaties in theorie en praktijk (brs. Ben van der Lugt en Tim Fennema);

2006 Wat is het eigene van gereformeerde zending en hulpverlening? (prof. dr. J. van Bruggen);

2007 Gevoel voor verhoudingen – over de relaties van de uitgezondene met de diverse instanties (ds. Thijs Blok en zr. Marike Blok-Sytsma).

6.4 Zending en Hulpverlening

Het vigerende beleid is grotendeels te vinden in het document *Generaal Beleid voor zending en hulpverlening*. In deze paragraaf worden enkele beleidsmatig relevante onderwerpen aan de orde gesteld, waar de afgelopen periode over is nagedacht en beleid over is gemaakt en/of activiteiten zijn uitgevoerd.

Oecumenische hulpverlening in de praktijk

In paragraaf 2.2 is iets geschreven over de weerbarstige praktijk die de hulpverlening binnen een oecumenische relatie kan kenschetsen. Speciaal genoemd zijn daar de situatie op Papua en in de DR Congo.

De achtergrond hiervan is te vinden in de ontwikkeling van zending naar oecumene. In een zendingssituatie worden zendelingen door een in ons geval Nederlandse gemeente naar een buitenland gestuurd om onder verantwoordelijkheid van de Nederlandse gemeente Gods Woord te verkondigen, mensen tot bekering te leiden, de sacramenten te bedienen, ambtsdragers te benoemen en tot kerkinstituering te komen. Als een aantal geïnstitueerde kerken een kerkverband vormt is deze kerkrechtelijk zelfstandig. Deze zelfstandige kerken hebben echter niet veel ervaring en menskracht, en in veel gevallen beschikken ze ook niet over voldoende materiële middelen. Vandaar dat de instantie die zich eerst bezig hield met 'zending' in veel gevallen verder gaat met hulpverlening aan de voormalige zendingskerken in een vorm van oecumenische samenwerking. Die samenwerking kan vorm krijgen door het uitzenden van een Nederlandse werker. De positie van die werker levert vaak problemen op. De werker is door de Nederlandse ZI uitgeleend aan de partnerkerk en moet functioneren binnen de lokale hiërarchische structuur. De werker wordt vaak

geconfronteerd met een gebrekkig functioneren van de lokale structuur. Het omgaan daarmee vergt veel van de uitgezondene, van de lokale partnerkerk en van de uitzendende instantie. Een groot risico is het niet honoreren van de zelfstandige positie van de partnerkerk.

De afdeling IRTT (zie paragraaf 6.5) heeft, gezien de relevantie van dit onderwerp, van de oecumenische samenwerking een hoofdonderwerp gemaakt in training van uitgezondenen en ondersteuning van zendende instanties.

De capaciteitsvergroting en de institutionele versterking van de partnerkerken is een speerpunt van de afdeling buitenland. Hierdoor worden partnerkerken in staat gesteld ook organisatorisch beter te functioneren.

Zending

'Zending' is een door christenen en door kerken veelgebruikt en geliefd woord.

In de GK houden de regionale zendende instanties en het landelijke instituut DVN zich bezig met zending. Maar wat betekent dit eigenlijk precies? Hoe moet zending in de constellatie van de 21ste eeuw worden verstaan? En op welke manier zouden we als GK de zending verder moeten ontwikkelen in de komende jaren? Onder andere met deze vragen heeft het deputaatschap zich beziggehouden in deze periode. De conclusies waren de volgende:

Zending is inderdaad sterk veranderd de laatste decennia. Maar het missionaire mandaat van de kerk om Gods reddingsplan te verkondigen is nog altijd actueel en zal dat blijven tot de Wederkomst van Christus.

De vorm waarin het in de huidige fase van de wereldgeschiedenis gebeurt, is anders:

- in de eerste plaats aandacht voor verkondiging in de eigen omgeving; dat geldt dus net zo goed voor ons in Europa als in de voormalige zendingslanden;
- waar nodig kan binnen de oecumene ondersteuning gegeven worden van rijkere kerken aan armere kerken bij het uitvoeren van het missionaire mandaat in de omgeving;
- in bijzondere gebieden (gesloten gebieden) moet op een bijzondere manier aan het missionaire mandaat gestalte gegeven worden.

Zoals in paragraaf 2.2 en 6.1 al is vermeld, is het werk in gesloten gebieden in deze periode ter hand genomen. Er wordt nog studie gedaan naar de mogelijkheden in China.

Wederkerigheid

Tijdens een bezinningsdag, die deputaten ZHT samen met deputaten BBK hebben gehouden (zie paragraaf 3.5), is het onderwerp wederkerigheid in oecumenische relaties aan de orde gekomen. Het ging daarbij niet om de officiële oecumenische relaties zoals deputaten BBK daar vorm aan geven, maar om de relaties van andere groepen binnen onze gemeentes in Nederland met groepen binnen onze partnerkerken.

Er is door deputaten naar aanleiding van de bezinningsdag geconcludeerd dat het bevorderen van wederkerige relaties tussen de Nederlandse en buitenlandse groepen strategische aandacht verdient, om de volgende doelen te bereiken:

1. genieten van contact/ervaren van de wereldkerk
2. samen dingen doen
3. kennis en inzicht
4. correctie van beelden/vooroordelen
5. reflecteren/veranderen van attitude

Om dit te bereiken kunnen bijvoorbeeld de volgende activiteiten worden gestimuleerd:

a. reizen, uitwisseling van groepen

In deze activiteit kunnen alle bovengenoemde doelen worden bereikt. Het gaat hierbij om jongerenreizen, jeugduitwisselingen, maar ook om reizen voor volwassenen. Sommige reizen kunnen meer een 'handen-uit-de-mouwen' karakter hebben (doel 2), andere een meer studiekarakter (doel 3).

b. twinning

Het combineren van een Nederlandse groep en een project/gemeente/persoon in het buitenland heeft allereerst een fondsenwervingsdoel (dat buiten de scope van dit onderwerp valt). Maar door het aangaan van zo'n combinatie kunnen zeker ook de doelen 1, 3, 4 en mogelijk zelfs 5 worden bereikt.

c. stages

In de praktijk blijken buitenlandse stages mensen enorm te veranderen. Alle vijf doelen kunnen ruimschoots worden gehaald.

DVN heeft een toenemend aantal bemiddelingen van stages.

d. goede film voor het buitenland maken

Goede achtergrondfilms, zoals DVN er een aantal heeft geproduceerd, kunnen zeker een instrument zijn om doel 3 en 4 te bereiken. Standaard voorlichtingsfilms hebben de neiging om vooroordelen te bevestigen i.p.v. bij te stellen. Het ontmoetingsaspect is er natuurlijk niet.

e. intercultureel bijbellezen

Dit is inderdaad een mooie manier om verschillen in bijbel- en Godsbeeld op te sporen. Het zal theologisch niet verheven kunnen worden tot een legitimatie van manieren van bijbellezen.

Oecumenische netwerken

Tijdens een bezinningsdag, die deputaten ZHT samen met deputaten BBK hebben gehouden (zie paragraaf 3.5), is het onderwerp oecumenische netwerken aan de orde gekomen.

Geconstateerd werd dat de verzameling van zusterkerken van de GK maar gedeeltelijk overlapt met de verzameling lidkerken van de ICRC. DVN beschouwt beide verzamelingen als haar eerste doelgroep.

Hoewel de ICRC zich niet snel lijkt te ontwikkelen als daadkrachtig netwerk van gereformeerde kerken, blijft dit voor ons het eerste netwerk.

Daarnaast wordt het nuttig geacht ook andere gereformeerde netwerken te exploreren, zoals het WRF (World Reformed Fellowship).

Zending en hulpverlening in Europa

Bij de door deputaten BBK in 2001 overgedragen projecten aan deputaten ZHT, waren ook enkele projecten in het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk. Sindsdien komen er ook af en toe aanvragen om projectfinanciering uit andere West-Europese landen. Op de in 2007 gehouden regionale ICRC conferentie - afdeling Europa is ook hulpverlening aan kleine gereformeerde kerken in Europa aan de orde geweest.

In de praktijk is afweging van een hulpaanvraag uit een rijk West-Europees land afgezet tegen een hulpaanvraag uit een arm 'derde-wereldland' niet zo eenvoudig.

Voldoende reden om hierover te bezinnen. DV zal in december 2007 hierover een bezinningsdag worden gehouden.

Micha Campagne

De Micha Campagne roept christenen in Nederland op om hun verantwoordelijkheid te nemen voor de armoede in de wereld, veraf en dichtbij, en aan de slag te gaan. Dit mede op basis van de opdracht die in Micha 6:8 wordt verwoord: *'Er is jou, mens, gezegd wat goed is, je weet wat de HEER van je wil: niets anders dan recht te doen, trouw te betrachten en nederig de weg te gaan van je God.'* (NBV)

Aan de Micha Campagne in Nederland, een initiatief van de organisatie Tear, zijn verschillende Nederlandse organisaties en kerken verbonden als deelnemer. Het gemeenschappelijke doel is oproepen tot gerechtigheid en de strijd tegen armoede, niet alleen in gebed, maar ook metterdaad. De Micha Campagne maakt deel uit van een wereldwijde beweging, de *Micah Challenge*. Deze beweging wil christenen wereldwijd betrekken bij de strijd tegen armoede en voor gerechtigheid en wereldleiders oproepen om zich te houden aan de Millenniumdoelen. Deze acht doelen staan voor een betere wereld in 2015. De Millenniumdoelen streven er naar de armoede tegen 2015 met de helft terug te dringen.

DVN heeft samen met het Diaconaal Steunpunt besloten om deelnemer te worden aan de Micha Campagne. Naar de mening van de deputaten ligt dat in de lijn met het derde doel dat in de verkorte missie van DVN staat geformuleerd (Bijlage III): *bijdragen aan de versterking van christelijke dienstbaarheid in de samenleving om barmhartigheid te bewijzen en gerechtigheid te bevorderen.*

In de praktijk betekende dit o.a. dat DVN en het diaconaal steunpunt de GK-kerken hebben opgeroepen op 15 oktober 2006 een Micha-zondag te vieren en dat er werd gevraagd om op de acht zondagen voorafgaand aan 7 juli 2007 (070707) te bidden voor het bepalen van elk van de

millenniumdoelen. In verband daarmee is een door cantor Jan van der Plas gecomponeerd Michaliëd verspreid in de GK-gemeentes.

Over de grens-dag

Regelmatig krijgt DVN aanvragen van leden van de GK die zich willen inzetten, al dan niet als vrijwilliger, voor een of ander zendings- en hulpverleningstraject. Ook worden regelmatig studieadviezen hierover gevraagd. Het gaat meestal om jonge mensen, maar ook wel om mensen die halverwege hun loopbaan zijn of die met de VUT/pensioen gaan.

Speciaal voor hen organiseert DVN eens per jaar een 'Over de grens-dag'. Dit is gebeurd in juni 2006 (60 bezoekers) en 2007 (50 bezoekers). Ook voor juni 2008 staat weer zo'n dag op het programma.

Naast onderlinge ontmoeting en voorlichting over uitzendende organisaties staan er lezingen en workshops op het programma over onderwerpen als 'Gelukkig gereformeerd over de grens', 'Belang van een goede voorbereiding', 'Gevoel voor verhoudingen', 'De islam in wereldhistorisch perspectief'.

'Gezonden in de wereld'

De GS 2005 heeft de handreiking voor de kerkenraden 'gezonden in de wereld' goedgekeurd. Die handreiking ging over het omgaan met leden van een GK-gemeente die de wens hebben te kennen gegeven om uitgezonden te worden voor een zendings- en hulpverleningsproject dat niet gerelateerd is aan een GK-organisatie. De financiering van dit soort uitzendingen gaat in veel gevallen via fondsenwerving in de eigen achterban van de kandidaat-uitgezondene.

In juni 2007 hebben deputaten ZHT besloten om onder bepaalde voorwaarden dit soort uitzendingen aan te moedigen. Die voorwaarden hebben betrekking op de volgende aspecten:

- kerkelijke betrokkenheid
- kwaliteit uitzendende organisatie
- kwaliteit uitzending
- financiën
- voorbereiding
- voorlichting in Nederland

Die voorwaarden staan op de website www.deverrenaasten.nl.

Er wordt gewerkt aan een nieuwe handreiking voor de kerkenraden, waarin deze nieuwe besluiten zijn verwerkt.

6.5 Training

In deze paragraaf worden de drie programmaclusters van de trainingsafdeling IRTT beschreven, zodat enig inzicht wordt geboden in de wijze waarop IRTT haar programma's realiseert en daarbij probeert op relevante wijze te reageren op de ontwikkelingen in het veld.

Beleidsondersteuning van de zendende instanties

In eerste instantie is IRTT geformeerd om de zendende instanties binnen de GK te ondersteunen in de vorming van goed beleid. Terugkijkend op de afgelopen jaren zijn er belangrijke tendensen op te merken. Ook het vorige GS-verslag meldde al iets van deze ontwikkelingen. In het algemeen kan gezegd worden dat de doelgroep voor het ondersteunen van de processen om tot goed beleid te komen breder is geworden. Vroeger was het de zendende kerk, later veranderd in de 'zendende instantie' (ZI).

Door de positie van DVN sinds de GS van Zuidhorn 2002-2003 is de doelgroep nu vooral de afdeling buitenland van DVN geworden, vaak in combinatie met een ZI (DVN/ZI).

Verder is de doelgroep een aantal keren uitgebreid tot DVN/ZI + partnerkerk.

Deze derde component betreft dan de instantie in het buitenland; dat kan zijn een nog niet formeel geïnstitueerde kerk, of een volledig geïnstitueerde kerk die dan ook de formele partner is van DVN/ZI. Het betekende dan ook dat het 'zendingsveld'/de 'partnerkerk' door IRTT werd bezocht samen met de DVN/ZI.

Inhoudelijk staat centraal: de wijze waarop de relatie DVN/ZI/partnerkerk gestructureerd moet zijn en hoe dat beleidsmatig en in de hulpprogramma's vorm gegeven moet worden.

De afdeling IRTT heeft hierover ter plaatse geadviseerd in de volgende gebieden: in Zuid-Afrika (zendingsveld van de Nederlands Gereformeerde Kerken), Guatemala (zending van de FRCNA), Curaçao (slotfase zendingswerk vanuit Dordrecht), Papua (GGRI-P) en DR Congo (ERCC).

De betrokkenheid van IRTT bij dergelijke processen leidde tot een steeds helderder uitgewerkte en missiologisch doordachte instrumentele visie van IRTT op de juiste verhoudingen. Kernwoorden daarin zijn 'oecumene', 'partnerrelatie' ten dienste van 'hulpverlening'. Een deel van deze visie is ook al verwoord in het Generaal Beleid; uiteraard vereist de uitwerking tot een instrumentele visie meer dan in het GB kan staan.

Deze visie werd ook gepresenteerd aan de ZI's op een conferentie, georganiseerd door IRTT, in 2005. De titel van de conferentie was 'Economie der Oecumene II' (de eerste was in 1998).

Doelgroep van de conferentie waren alle ZI's van de GK en daarnaast alle Nederlandse ZI's uit het netwerk van verwante kerken/organisaties (CGK, NGK, GG, GZB).

Het uitdragen van deze visie speelt ook een grote rol bij twee andere activiteiten van IRTT: de opleiding van uitgezonden en tijdens de Internationale Cursussen 2006 en 2007.

Opleiding/Begeleiding van Uitgezonden

In Bijlage VII wordt geïnventariseerd wat er aan opleiding van uitgezonden werd gerealiseerd. Opvallend is dat, vergeleken met de vorige GS-periode, er een toename is van mensen die voor een buitenlandse kerk worden opgeleid: in deze periode waren het vier mensen (2x voor de VGKSA in Zuid-Afrika en 2x voor de CanRC).

Begeleiding van uitgezonden tijdens verlof of op het veld per e-mail is incidenteel.

Vermeld kan nog worden een programma dat IRTT aanbood aan mensen die in de CGK en in de NGK een centrale positie in de structuren voor zending innemen, ds. A. Hilbers (CGK) en ds. D.W. Fijan (NGK).

Training Kader van Buitenlandse kerken

Er zijn twee typen programma's waarmee de doelen van dit cluster worden gerealiseerd:

'Internationale Cursus' (IC; gehouden in Nederland voor vertegenwoordiging van het kader van een verzameling kerken) en de 'Lokale Cursussen' (LC; gehouden ter plekke voor het kader van één kerk). Een derde type (Regionale Cursus (RC), te houden ter plekke voor vertegenwoordiging van het kader van een aantal kerken in de regio) is minimaal van de grond gekomen. Er is overleg gevoerd met de *Reformed Presbyterian Fellowship* (RPF) in India over zo'n programma; in Myanmar staat een RC gepland voor september 2007.

In Bijlage VIII wordt een overzicht geboden van de realisatie IC's en LC's van dit programma.

De lijst bevat alle kerken die in het kader van IC's en / of LC's ooit in IRTT's netwerk betrokken waren.

Wat IC's betreft: deze werden in deze periode twee maal gehouden (2006 en 2007; ook in het GS-jaar 2008 hopen we er weer een te houden). Het thema dat in deze ronde wordt gebruikt is 'Ik geloof één, heilige, katholieke, apostolische kerk'. In dat verband werd ook de zaak van 'oecumene' en 'partnerrelaties' breed besproken.

Er werden in 2005 twee LC's gehouden in India, in 2006 één in Kenia, één in Zimbabwe en één op Papua.

Ondersteuning voor formele theologische opleidingsprojecten werd geboden in Kenia (aan RITT van de RCEA) en in Indonesië (aan SETIA, Jakarta).

Toekomst van de IRTT

Er waren redenen om over de toekomst van IRTT na te denken. De ontwikkeling van IRTT, terugkijkend op ruim tien jaar (sinds 1996), werd geëvalueerd. Ook de ontwikkeling van visies en concepten voor beleid en programma's die in IRTT plaatsvond werd daarbij betrokken.

Geconstateerd werd dat de inbedding van de IRTT in DVN de actieradius van de IRTT richting zendende instanties enorm heeft verbreed. Geconstateerd werd ook dat een afdeling als IRTT voor DVN in al haar relaties met ZI's van belang is en gehandhaafd moet blijven, met een minimum van 2 fte. Mochten ook de missionaire ontwikkelingen in eigen land wat 'beleidsondersteuning' en 'opleiding' betreft gekoppeld gaan worden aan IRTT zal uitbreiding van de menskracht gewenst zijn. Hier zullen dan financiën voor moeten worden gezocht. In verband met de pensionering van het hoofd van de afdeling IRTT in 2010 en de wenselijkheid dat er meer ruimte komt voor het vastleggen van zaken, zal in 2008 gezocht worden naar een tijdelijke uitbreiding van het personeel.

7. FINANCIËN

7.1 Financieel beleid Instituut voor ZHT

Het Instituut voor ZHT ontvangt een drietal soorten financiële bijdragen.

1. Donaties, schenkingen, nalatenschappen, projectadoptie, kerkelijke collectes en bijdragen van diaconieën. Deze zijn afkomstig uit onze directe achterban.
2. Landelijke quota voor ZHT. Deze quota zijn historisch gezien afkomstig uit de quota die vóór 2002 werden geheven voor het deputaatschap IRTT en het hulpverleningsgedeelte van het deputaatschap BBK.
3. Institutionele fondsenwerving. Voor een verklaring hiervan, zie paragraaf 4.4. Dit geld komt niet uit onze eigen achterban.

Donaties e.d

Zoals in paragraaf 2.2 al is vermeld, was 2005 een slecht jaar voor DVN vanuit fondsenwervingsperspectief. Met dankbaarheid mag worden geconstateerd dat het jaar 2006 veel beter was en ook het jaar 2007 veelbelovend is. Om deze groei op peil te houden, is het wel van groot belang om op professionele manier bezig te zijn met voorlichting en fondsenwerving.

Landelijke quota

De landelijke quota vormden in 2006 12% van de totale hoeveelheid geld, die voor de doelstelling beschikbaar was. In het jaar 2005 ontvingen deputaten € 461.200 aan landelijke quota, in 2006 was dat € 425.000, in 2007 verwachten we € 400.000.

Het is het beleid van deputaten ZHT om nog meer te sturen in de richting van vrijwillige donaties, zodat de landelijke quota steeds lager kunnen worden. De ondergrens is wat deputaten ZHT betreft de hoeveelheid geld die nodig is om de afdeling IRTT, die immers landelijke diensten verricht aan zendende instanties in opdracht van de GS, in stand te houden op verantwoorde wijze. We verwachten die ondergrens in 2010 te bereiken, als de afbouw met € 25.000 wordt doorgezet.

Daarom vragen we aan de GS om voor de komende drie jaar de volgende quota te reserveren voor deputaten ZHT:

2008 € 375.000;
 2009 € 350.000;
 2010 € 325.000;
 2011 € 325.000.

Institutionele fondsenwerving

Voor Institutionele Fondsenwerving hanteren deputaten het beleid dat niet meer dan 25% van 'de voor doelstelling te gebruiken fondsen' afkomstig mag zijn van Institutionele donoren.

In de afgelopen jaren is geld geworven van MFS (ICCO), Wilde Ganzen, EO Metterdaad, NCDO en nog enkele kleinere instituten.

Externe diensten

Het instituut DVN verleent een aantal diensten aan derden. Gedacht kan worden aan facilitaire ondersteuning aan het deputaatschap BBK, maar ook inhoudelijke diensten met name van de afdeling IRTT aan andere kerkgenootschappen, zoals de CGK en de NGK.

Als DVN diensten verleent aan zendende instanties van buiten de GK worden de kosten doorberekend.

7.2 Financieel beleid zendende instanties

a. Regionale quota

Synodeopdracht

De GS Amersfoort-Centrum 2005 heeft in *Besluit 3.c.6* deputaten ZHT opgedragen om speciaal in die ressorten met een relatief laag quotum voor zending op te roepen veel te offeren om uitbreiding van zendings- en hulpverleningsprojecten mogelijk te maken.

De hoogte van de quota zijn geïnventariseerd en verwerkt in tabel 1:

Ressort	2003	2004	2005	2006	2007	% verandering sinds 2003
PS Drenthe	16,00	18,15	20,40	20,40	20,40	+27,5
PS Fryslân	19,50	19,50	19,50	20,50	20,80	+6,7
Dep. zending ZA*	22,75	22,75	22,75	22,75	23,10	+1,5
Classis Groningen	19,00	19,00	20,00	21,75	23,00	+21,1
PS Overijssel	16,00	20,00	22,00	22,00	22,00	+37,5
PS Gelderland	26,09	27,10	27,15	29,60	30,20	+15,8
PS Utrecht	29,00	29,00	28,00	27,00	28,00	-3,5
PS Holland Noord Incl. evangelisatie	29,70	32,20	36,45	38,80	38,15	28,5
PS Holland Zuid: Classis Dordrecht/Gorinchem Classis Hoogvliet + Rotterdam	31,02	31,64	31,64	30,86	28,81	-7,1
PS Zeeland-N.Brabant-Limburg**	23,15	23,15	23,15	23,15	23,15	0
Gemiddelde	23,22	24,25	25,10	25,68	25,76	10,9

Tabel 1: Zendingsquota geheven door de verschillende zendende instanties in verschillende jaren in euro's per ziel

* Deputaten zending Zuid-Afrika worden o.a. gesteund door de classes Grootegast, Warffum en Appingedam.

** Exclusief ZGEB (evangelisatie Gent)

Als we deze cijfers bekijken vallen een paar dingen op.

In het algemeen zijn de quota redelijk gestegen (zie het gemiddelde cijfer). Van 2003 t/m 2006 bedroeg de inflatie 4,1 % (gegevens van het CBS) en zijn de quota met 10,6 % omhooggegaan. Met name in Drenthe en Overijssel is er ook nieuw werk aangepakt (resp. Gesloten Gebieden en Kenia). In Holland Noord en Gelderland is het quotum hoog (meer dan € 30). Gelderland heeft DVN gevraagd om financiële steun bij het uitzenden van een derde predikant. Deze wordt verleend.

Dordrecht had een hoog quotum, maar laat dat nu wat dalen in verband met de fase van het werk op Curaçao. Deputaten ZHT hebben aan de zendingscommissie in Dordrecht gevraagd om het ondersteunen van een nieuw gebied te overwegen. Dat is in bespreking.

De classis Groningen laat het quotum geleidelijk stijgen i.v.m. het groeiende werk in Jakarta (SETIA), de continuering van het literatuurproject LITINDO en de afnemende omvang van de classis.

Algemene conclusie is dat er een redelijke stijging van de regionale quota is. Er lijkt in verschillende regio's wel ruimte voor verdere stijging te zijn. Deputaten ZHT zullen zendende instanties blijven oproepen om die ruimte optimaal te gebruiken voor projecten van zending en hulpverlening.

b. gecombineerde jaarrekening van zendende instanties inclusief DVN

Met de penningmeesters van zendende instanties is er afstemming over financiële zaken. DVN heeft richtlijnen voor het aanleveren van financiële gegevens van de ZI's. Ook over het reservebeleid zijn richtlijnen gegeven. Over het jaar 2005 en 2006 is een gecombineerde jaarrekening gemaakt. Afstemming met de penningmeesters hierover vindt in het najaar van 2007 plaats.

8. VOORSTELLEN

Deputaten doen hun voorstellen aan de Generale Synode van Zwolle-Zuid 2008 in de vorm van concept-besluitteksten.

Materiaal:

rapport deputaten zending, hulpverlening en training.

Besluit 1:

deputaten te dechargeren van het door hen gevoerde beleid zoals in hun rapport aan deze synode is beschreven

Grond:

uit de rapportage van deputaten blijkt dat zij zich hebben gehouden aan de aan hen door de Generale Synode van Amersfoort-Centrum 2005 verleende instructie.

Besluit 2:

- a. opnieuw deputaten voor zending, hulpverlening en training (ZHT) te benoemen, waarvan de leden zijn geselecteerd volgens de door de GS Zuidhorn 2002-2003 vastgesteld criteria, namelijk: de leden van het deputaatschap hebben
 1. kennis van en vertonen nauwe betrokkenheid bij het kerkelijk leven in Nederland en in de doelsituaties waar Zendingen en Hulpverleningsprogramma's worden gerealiseerd;
 2. kennis van de internationale verhoudingen tussen de Eerste en de Tweede en Derde Wereld;
 3. een goede vaardigheid in het beoordelen van processen van strategie-, beleid- en programmavorming;
- b. deze deputaten op te dragen de bestuurssamenstelling van de Stichting De Verre Naasten zo spoedig mogelijk te synchroniseren met de benoeming van deputaten ZHT door de GS, zodat uitsluitend de door de GS benoemde deputaten ZHT zijn benoemd tot bestuur van deze stichting;
- c. het bestuur van de Stichting De Verre Naasten op te dragen de stichting te besturen in overeenstemming met de vastgestelde statuten van de stichting;
- d. het nieuw te benoemen deputaatschap op te dragen
 1. het instituut voor Zending, Hulpverlening en Training te besturen binnen de kaders van het door de generale synode goedgekeurde beleid, zoals is te vinden in het document *Generaal Beleid voor Zending en Hulpverlening*;
 2. nieuw beleid te ontwikkelen op terreinen waar zich mogelijkheden voordoen die passen binnen de visie en strategie die door de generale synode voor Zending en Hulpverlening is vastgesteld en dit beleid ter goedkeuring voorleggen aan de volgende GS;
 3. hun werkzaamheden te verrichten o.a. met behulp van de landelijk geheven quota voor ZHT, waarvan de maximale hoogte door de synode zal worden vastgesteld; zich in te zetten voor het werven van fondsen in de kerken of daarbuiten (voorzover beleidsmatig goedgekeurd) ter bekostiging van het overige deel van de begroting;
 4. in de samenwerking met de zendende instanties met betrekking tot structurering van en inbreng in de samenwerkingsrelatie op de ingeslagen weg voort te gaan;
 5. aan de eerstvolgende GS te rapporteren in overeenstemming met de daarvoor geldende richtlijnen en hun rapport zes maanden voor het begin van deze synode aan de kerken te laten toezenden.

Grond:

Het opnieuw benoemde deputaatschap zal op basis van deskundigheid de continuïteit in beleidsvorming en uitvoering van het werk dienen te bewaken. Tegelijk zal het deputaatschap op creatieve en verantwoorde wijze dienen in te spelen op nieuwe

ontwikkelingen en mogelijkheden ten dienste van de door Jezus Christus aan de kerken gegeven opdracht.

Besluit 3:

deputaten ZHT op te dragen volwaardig lid te worden van de Nederlandse Zendingsraad.

Grond:

Het is alleszins de moeite waard om het gesprek aan te gaan met een grote groep protestantse en oud-katholieke zendingsorganisaties over actuele missiologische en oecumenische thema's. Bedoeld gesprek zal voor onze eigen missionaire en oecumenische organisatie vrijwel zeker een aantal belangrijke leermomenten opleveren voor de ontwikkeling van onze visie en de praktische uitvoering van missionair-oecumenische projecten. Verder zijn de missiologische inzichten die zich binnen onze eigen kring ontwikkelen (we denken met name aan het vak missiologie aan de TU Kampen en aan de afdeling IRTT van DVN) de moeite waard om te delen met anderen en behoeven deze kritische feedback van die anderen.

BIJLAGE I

Lijst met gebruikte afkortingen

AB	Adviesraad Buitenland van DVN
ADC	Archief en Documentatiecentrum van de GK
AEPC	Africa Evangelical Presbyterian Church
ASE	Deputaatschap Aanvullende Steun Evangelisatieactiviteiten
BBK	Deputaatschap Betrekkingen Buitenlandse Kerken
CanRC	Canadian Reformed Churches
CBF	Centraal Bureau Fondsenwerving
CCBI	Caribbean College of the Bible International, een theologische opleiding in Paramaribo, Suriname
CGK	Christelijke Gereformeerde Kerken
CSM	Commissie Steun MERF van de GKv te Meppel
CVO-P	samenwerkingscommissie voor het werk op Papua
CZI	Commissie Zendende Instanties van het Deputaatschap ZHT
DR Congo	Democratische Republiek Congo
DTEG	Deputaten Toerusting Evangeliserende Gemeenten
DVN	De Verre Naasten
ECCMY	een grote federatieve protestantse kerk in Ethiopië
ERCB	Eglise Réformée Confessante au Bénin
ERCC	Eglise Réformée Confessante au Congo
ERT	een theologische opleiding in Lubumbashi, Congo
EZA	Evangelische Zendings Alliantie
FRCNA	Free Reformed Churches of North America
fte	staat voor: full time equivalent; is een rekeneenheid voor de omvang van een functie
GB	Generaal Beleid, gezamenlijk beleidsdocument van ZHT en de zendende instanties
GDD	Generaal Diaconaal Deputaatschap
GG	Gereformeerde Gemeenten
GGRI Papua	Gereformeerde Kerk op Papua, Indonesië
GKSA	Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika
GK	Gereformeerde Kerken (<i>vrijgemaakt</i>) in Nederland
GS	Generale Synode
GSO	Deputaatschap Generaal-Synodale Organisatie
GZB	Gereformeerde Zendingsbond binnen de PKN
HKI	Hendrik Kraemer Instituut, missiologisch instituut van de PKN
ICE	Instituut voor Cultuurethiek
ICCO	Protestants christelijke medefinancieringsorganisatie voor ontwikkelings samenwerking
ICRC	International Conference of Reformed Churches
IPB	Presbyteriaanse Kerk in Brazilië
IRB	Gereformeerde Kerk in Brazilië
IRV	Gereformeerde Kerk in Venezuela
IRTT	Intercultural Reformed Theological Training, trainingsafdeling van DVN
ISO 9000	een keurmerk voor administratieve organisaties
MC	Missions Committee (van de ICRC)
MERF	Middle East Reformed Fellowship
MFS	Medefinancieringsstelsel voor ontwikkelings samenwerking
MTW	Mission to the World, zendingsorganisatie van de PCA
NCDO	Nationale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling
NKST	Tiv-kerken in Nigeria
NBV	Nieuwe Bijbel Vertaling
NGK	Nederlands Gereformeerde Kerk
NZR	Nederlandse Zendingsraad
PCA	Presbyterian Church of America
PCE	Presbyterian Church of Ethiopia
PKN	Protestantse Kerk in Nederland

PMES	planning-, monitoring- en evaluatiesysteem
PS	Particuliere Synode van de GK
PSO	een koepelorganisatie van Nederlandse organisaties die actief zijn op het gebied van ontwikkelingssamenwerking
PTS	Presbyteriaanse Theologische Seminarie, in Dehra, Dun, India
RCEA	Reformed Church of Eastern Africa (Kenia)
RCO	Regiocoördinatoren Overleg van DVN
RITT	de theologische opleiding van de RCEA in Kenia
RPCNEI	Reformed Presbyterian Church of North East India
RCUS	Reformed Church in the United States
ROFOR	Reformed Organisations for Foreign Relief
SETIA	een theologische opleiding in Jakarta, Indonesië
SGO	Steunpunt Gemeente Opbouw van de GK
SKIN	Samen kerk in Nederland
STTRII	een theologische opleiding in Jakarta, Indonesië
TUK	Theologische Universiteit Kampen
UERC	Oekraïense Evangelische Gereformeerde Kerk
VGKSA	die Vrye Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika
WAD	Werkgroep Afstemming Deputaatschappen
WCC	World Council of Churches, Wereldraad van Kerken
WRF	World Reformed Fellowship
ZHT	Deputaatschap voor zending, hulpverlening & training
ZI	regionale zendende instantie van de GK

BIJLAGE II

Besluiten Generale Synode van Amersfoort-Centrum 2005 (*Acta art. 166*)

Materiaal:

1. rapport deputaten zending, hulpverlening en training d.d. oktober 2004;
2. aanvullend rapport deputaten ZHT d.d. 1 maart 2005 met documenten over mandaat, visie en missie;
3. besluit Generale Synode van Amersfoort-Centrum 2005 inzake het instellen van de werkgroep 'afstemming deputaatschappen' (*Acta art. 181*);
4. brief van de Gereformeerde Kerk te Hardenberg-Centrum d.d. 25 mei 2004 met verzoek om de besluiten van de Generale Synode van Zuidhorn 2002-2003, *Acta art. 133 en 134*, nog eens kritisch te bezien;
5. brief van de classis Dordrecht-Gorinchem d.d. 2 december 2004 met verzoeken:
 - a. om duidelijk te formuleren wat onze zendingsopdracht inhoudt en in hoeverre het woord 'kerkplanting' daarin een rol speelt;
 - b. om zich te verantwoorden over het feit dat de verworpen methode van de 'comprehensive approach' weer is opgenomen;
 - c. om zich opnieuw te bezinnen op de samenwerkingsvorm tussen de kerken en "De Verre Naasten";
 - d. om meer kansen te zoeken voor het aanwakkeren van de vlam als het gaat om de actuele taak van de kerk naar buiten;
 - e. om de afbakening met deputaten ASE helder te formuleren, mede met oog op de kosten voor zending en evangelisatie;
 - f. om de grenzen vast te stellen van wat centraal en wat decentraal moet worden geregeld als het gaat over zending en hulpverlening;
6. brief van de kerk te Barneveld-Voorthuizen d.d. 28 februari 2005, waarin adhesie wordt betuigd aan de onder Materiaal 5 genoemde brief van de classis Dordrecht-Gorinchem;
7. brief van br. en zr. Horstman d.d. 17 februari 2005 met verzoek om een onderzoek uit te voeren naar de hulpverleningsrelatie van de zendende instanties van de Gereformeerde Kerken met de Indonesische kerken GGRI-Papua.

Besluit 1:

deputaten te dechargeren van het door hen gevoerde beleid zoals in hun rapport aan deze synode is beschreven.

Grond:

uit de rapportage van deputaten blijkt dat zij zich hebben gehouden aan de aan hen door de Generale Synode van Zuidhorn 2002-2003 verleende instructie.

Besluit 2:

de tekst van de twee documenten over *Mandaat, visie en missie* van deputaten, zoals die in het aanvullend rapport is vermeld, en *Generaal Beleid*, zoals te vinden in bijlage 3 van het rapport, op hoofdlijnen goed te keuren, zodat deze documenten kunnen dienen als werkdocumenten om de kaders aan te geven voor het werk van het deputaatschap ZHT.

Gronden:

1. het werkdocument *Generaal Beleid* is in goed overleg met alle zendende instanties binnen onze kerken tot stand gekomen en door de desbetreffende instanties aanvaard;
2. deze documenten zullen inzet vormen voor verdere ontwikkelingen in het werk en voor voortgaande besprekingen met zendende instanties en waar nodig met andere generale deputaatschappen.

Besluit 3:

- a. opnieuw deputaten voor zending, hulpverlening en training te benoemen, waarvan de leden zijn geselecteerd volgens de door de GS Zuidhorn vastgesteld criteria, namelijk:
de leden van het deputaatschap hebben:
 - kennis van en vertonen nauwe betrokkenheid bij het kerkelijk leven in Nederland en in de doelsituaties waar zendings- en hulpverleningsprogramma's worden gerealiseerd;
 - kennis van de internationale verhoudingen tussen de Eerste en de Tweede en Derde Wereld;
 - een goede vaardigheid in het beoordelen van processen van strategie-, beleid- en programmavorming;
- b. deze deputaten op te dragen de bestuurssamenstelling van de Stichting De Verre Naasten zo spoedig mogelijk te veranderen in die zin, dat alleen de door de synode benoemde deputaten ZHT zijn benoemd tot bestuur van deze stichting;
het bestuur van de Stichting De Verre Naasten op te dragen de stichting te besturen in overeenstemming met de vastgestelde statuten van de stichting;
- c. het benoemde deputaatschap verder op te dragen
 1. het Instituut voor Zending, Hulpverlening en Training te besturen overeenkomstig het door de generale synode goedgekeurde beleid, zoals is te vinden in het document 'Generaal Beleid' voor zending en hulpverlening;
 2.
 - a. in overleg met de zendende instanties nieuw beleid te ontwikkelen waar perspectieven zich voordoen die passen binnen de visie en strategie die door de generale synode op hoofdlijnen is goedgekeurd voor zending en hulpverlening. Te denken valt aan het werk in nieuwe gebieden, de plaats van gerechtigheid in het werkgebied van zending en hulpverlening en de afbakening met evangelisatie;
 - b. dit beleid ter goedkeuring voor te leggen aan de volgende synode als vervolg op het document 'Generaal Beleid' voor zending en hulpverlening;
 3. hun werkzaamheden te verrichten o.a. met behulp van de landelijk geheven quota voor ZHT, waarvan de maximale hoogte door de synode zal worden vastgesteld;
 4. zich in te zetten voor het werven van fondsen in de kerken of daarbuiten (voor zover beleidsmatig goedgekeurd) ter bekostiging van het overige deel van de begroting;
 5. in de samenwerking met de zendende instanties met betrekking tot structureren van en inbreng in de samenwerkingsrelatie op de ingeslagen weg voort te gaan;

6. gezien de enorme behoefte die er wereldwijd is aan zending en hulpverlening, alle kerken, speciaal in de ressorten met een relatief laag quotum, op te roepen veel te offeren om uitbreiding van zendings- en hulpverleningsprojecten mogelijk te maken;
7. aan de eerstvolgende generale synode te rapporteren in overeenstemming met de daarvoor geldende richtlijnen en hun rapport vijf maanden voor het begin van deze synode aan de kerken te laten toezenden.

Grond:

het opnieuw benoemde deputaatschap zal op basis van deskundigheid de continuïteit in beleidsvorming en uitvoering van het werk dienen te bewaken. Tegelijk zal het nieuwe deputaatschap op creatieve en verantwoorde wijze dienen in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en mogelijkheden ten dienste van de door Jezus Christus aan de kerken gegeven opdracht.

Besluit 4:

deputaten ZHT op te dragen:

- a. de werkgroep 'afstemming deputaatschappen', bestaande uit vertegenwoordigers van deputaten ASE, GDD, SGO, TEG, ZHT en een vertegenwoordiging van de TU, samen te roepen en daarin te participeren, onder de volgende bepalingen:
 1. deputaten zullen naar de te vormen werkgroep 'afstemming deputaatschappen' afvaardigen maximaal twee personen, een deputaat en een stafmedewerker die als secretaris van de werkgroep zal fungeren, om namens het deputaatschap een bijdrage te leveren aan de realisatie van de opdracht van de werkgroep;
 2. deputaten zullen alle voorstellen mbt. de onderlinge afstemming van visies voor de verschillende werkterreinen, en alle voorstellen mbt. herverkaveling van taken en herstructurering van organisaties van commentaar voorzien vanuit het belang van de kerken en vanuit het perspectief van de ontwikkeling van de werkterreinen waarvoor ze verantwoordelijk zijn;
 3. deputaten zullen tussentijdse voorstellen voor aanpassing van taakpakketten zorgvuldig beoordelen. Bij goedkeuring door alle betrokken deputaatschappen zullen aanpassingen ook via het door deputaten bestuurde instituut worden geïmplementeerd;
 4. de voortgang van de realisatie van de opdracht te bewaken via rapportage van de voorzitter van de werkgroep.
- b. actief en pro-actief samenwerking te zoeken met elk ander deputaatschap waarmee in de concrete uitvoering van de opdracht raakvlakken bestaan; deze opdracht tot samenwerking strekt zich ook uit tot samenwerking op het gebied van de inzet van mensen en middelen en de facilitaire en administratieve ondersteuning van het werk.

Gronden:

1. de door de synode ingestelde werkgroep is dienstig voor overleg en afstemming tussen de respectieve deputaatschappen;
2. er zijn veel raakvlakken tussen deputaatschappen; ook naast de werkgroep 'afstemming deputaatschappen' is het wenselijk in de concrete praktijk van het werk niet langs elkaar heen te (blijven) werken, maar de samenwerking al - waar mogelijk - gestalte te geven.

Besluit 5:

niet te voldoen aan de in de brieven van de Gereformeerde Kerk te Hardenberg-Centrum, de classis Dordrecht-Gorinchem en de kerk te Barneveld-Voorthuizen genoemde verzoeken.

Gronden:

1. tegen de besluiten van de Generale Synode van Leusden 1999 over zending en hulpverlening zijn geen bezwaarschriften ingediend;
2. door de zendende instanties is het document *Generaal Beleid* aanvaard;

3. de samenwerkingsvorm tussen generaal instituut en de regionale zendende instanties blijkt in de praktijk te voldoen, waardoor een meerwaarde is ontstaan in de gezamenlijke uitvoering van het werk;
4. het is op dit moment bij deputaten in onderzoek wat er nog meer gedaan kan worden om aan onze zendingsopdracht te voldoen;
5. er ligt een instructie om de afbakening met deputaten ASE en met andere generale deputaatschappen te verhelderen en waar nodig te verbeteren;
6. de GS Leusden heeft geen uitspraak gedaan over de zogeheten zendingsmethode van de 'comprehensive approach';
7. aan het nieuwe deputaatschap wordt opgedragen om voort te gaan met ontwikkeling van beleid in overleg met de zendende instanties.

Besluit 6:

niet op het verzoek van br. en zr. Horstman in te gaan.

Grond:

er is bij deputaten ZHT veel aandacht en deskundigheid getoond in het omgaan met de actuele moeiten in de hulpverleningsrelatie met de GGRI-Papua, waarbij de inzet is om deze kerken op een kerkelijk gelijkwaardige wijze te benaderen.

BIJLAGE III

Korte formulering Missie De Verre Naasten

De Verre Naasten

Instituut voor Zending, Hulpverlening en Training van de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) in Nederland

wil

door eigen activiteiten of door het stimuleren, financieren, faciliteren en/of coördineren van activiteiten van anderen

bijdragen

1. aan de planting en de uitbreiding van Christus' kerk buiten de grenzen van Nederlandse taal en cultuur,

2. aan de opbouw van de kerk en de christelijke gemeenschap,

3. aan de versterking van christelijke dienstbaarheid in de samenleving,
om barmhartigheid te bewijzen
en gerechtigheid te bevorderen,

4. en aan het geven van voorlichting in Nederland over de wereldwijde christelijke gemeenschap,

gemotiveerd door de bijbelse opdracht

om Gods reddingsplan te verkondigen en te laten zien

staande in de gereformeerde traditie,

dat wil zeggen uitgaand van de (her)ontdekte inzichten van de Reformatie, o.a. met betrekking tot de aard en betekenis van de Bijbel als Gods Woord,

rekening houdend met de uitdagingen van mondialisering

die veel mogelijkheden, maar ook verleidingen met zich mee brengen

en van de wereldwijde, gereformeerde oecumene,

omdat zij ervan overtuigd is, dat Gods reddingbrengende liefde met name in de gemeenschap van christenen ervaren wordt, en vanuit die gemeenschap de wereld in moet worden gedragen.

BIJLAGE IV

Statuten Stichting De Verre Naasten
na statutenwijziging op 6 maart 2007

Naam, zetel en duur

Artikel 1.

De stichting draagt de naam : Stichting "De Verre Naasten".

Zij heeft haar zetel in de gemeente Zwolle.

De stichting is opgericht voor onbepaalde tijd.

Norm.

Artikel 2.

De stichting heeft als norm de Bijbel, waarvan de Drie Formulieren van Eenheid een samenvatting geven.

Doel.

Artikel 3.

1. De stichting heeft ten doel buiten de grenzen van de Nederlandse taal en cultuur bij te dragen aan:

a. de planting en de uitbreiding van Christus' kerk buiten de grenzen van de Nederlandse taal en cultuur;

b. de opbouw van de kerk en de christelijke gemeenschap;

c. de versterking van christelijke dienstbaarheid in de samenleving om barmhartigheid te bewijzen en gerechtigheid te bevorderen;

d. het geven van voorlichting in Nederland over de wereldwijde christelijke gemeenschap.

Zij wordt hiertoe gemotiveerd door de bijbelse opdracht om Gods reddingsplan te verkondigen en te laten zien.

2. De stichting tracht haar doel te verwezenlijken door onder meer:

a. het in ontvangst nemen en voorlopig beheren van gelden van individuen en van instituties;

b. het aan haar doelstelling besteden van de ontvangen gelden;

c. het rapporteren over de activiteiten naar de individuen en instituties die gelden ter beschikking hebben gesteld

Vermogen.

Artikel 4.

Het vermogen van de stichting zal worden gevormd door:

a. het saldo van de middelen van de voormalige vereniging "De Verre Naasten", zulks na omzetting van die vereniging in de onderhavige stichting;

b. donaties en subsidies;

c. schenkingen, erfstellingen en legaten;

d. alle andere verkrijgen en baten.

Bestuur.

Artikel 5.

1. Het bestuur van de stichting bestaat uit een door de generale synode van de Gereformeerde Kerken (Vrijgemaakt) vast te stellen aantal van ten minste zeven natuurlijke personen.

2. De bestuursleden worden door de generale synode van de Gereformeerde Kerken (Vrijgemaakt) benoemd. De benoeming geschiedt voor een periode van ten hoogste drie jaar. De bestuursleden treden af volgens een door het bestuur op te stellen rooster van aftreden. Bestuursleden kunnen na hun aftreden tweemaal worden herbenoemd voor een periode van ten hoogste drie jaren.

3. Slechts zij die lid zijn van het deputaatschap, belast met zending en buitenlandse hulpverlening, kunnen tot bestuurslid worden benoemd.

4. Het bestuurslidmaatschap is onverenigbaar met de hoedanigheid van bestuurder, oprichter, aandeelhouder, toezichthouder of werknemer van:

a. een entiteit waaraan de stichting de door haar ingezamelde gelden middellijk of onmiddellijk, geheel of gedeeltelijk afstaat;

b. een entiteit waarmee de stichting op structurele wijze op geld waardeerbare rechtshandelingen verricht.

Met een entiteit zoals bedoeld in dit lid wordt gelijkgesteld een rechtspersoon of entiteit die statutair – direct of indirect – met de stichting is verbonden.

5. Het bepaalde in het vorige lid geldt niet indien en voorzover ten aanzien van de stichting en de bedoelde entiteit sprake is van consolidatie zoals bedoeld in artikel 650.108 van de Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen.

6. Het bestuur kiest uit zijn midden een voorzitter, een vice-voorzitter, een secretaris en een penningmeester dan wel – indien beide laatste functies in één persoon worden verenigd – een secretaris-penningmeester. Zij vormen samen het moderamen van het bestuur.

7. Zodra een persoon zijn functie als deputaat zoals bedoeld in lid 3 van dit artikel verliest, eindigt zijn bestuurslidmaatschap van de stichting.

8. Mocht(en) in het bestuur, om welke reden dan ook, een of meer leden ontbreken, dan vormen de overblijvende bestuursleden niettemin een wettig bestuur.

9. De leden van het bestuur genieten geen beloning voor hun werkzaamheden. Zij hebben wel recht op vergoeding van de kosten, door hen in de uitoefening van hun functie gemaakt. Deze vergoedingen worden in de jaarstukken van de stichting zichtbaar gemaakt en nader toegelicht.

10. Bestuursleden mogen direct noch indirect enige zakelijke binding hebben met de werkzaamheden van de stichting.

11. Binnen het bestuur mogen geen nauwe familie- of vergelijkbare relaties bestaan, waaronder begrepen - maar niet beperkt tot - huwelijk, geregistreerd partnerschap, ongehuwd samenwonen en bloed- of aanverwantschap tot in de derde graad. Elk van de desbetreffende bestuursleden dient het bestuur van het bestaan van een relatie als hier bedoeld onverwijld op de hoogte te stellen. Het bestuur informeert hieromtrent op de eerst mogelijke vergadering het tot het benoemen van een bestuurslid bevoegde orgaan en doet hierbij zonodig het verzoek tot ontslag van een of meer van de desbetreffende bestuursleden ten einde de in dit lid bedoelde onverenigbaarheid op te heffen.

Bestuursvergaderingen en bestuursbesluiten.

Artikel 6.

1. De bestuursvergaderingen worden gehouden in een door het bestuur aan te wijzen gemeente.

2. Het bestuur vergadert tenminste tweemaal per jaar, dan wel voorts zo dikwijls als de voorzitter of drie andere bestuursleden dit wenselijk acht(en).

3. De vergaderingen worden geleid door de voorzitter van het bestuur; bij diens afwezigheid wijst de vergadering zelf haar voorzitter aan.

4. Van het verhandelde in de vergaderingen worden notulen gehouden door de secretaris of door één der andere aanwezigen, door de voorzitter daartoe aangezocht. De notulen worden in de eerstvolgende bestuursvergadering vastgesteld en ten blijke daarvan getekend door degenen, die in die vergadering als voorzitter en secretaris fungeren.

5. Het bestuur kan ter vergadering alleen dan geldige besluiten nemen indien de meerderheid zijner in functie zijnde leden ter vergadering aanwezig is.

Het stemmen bij volmacht is niet toegestaan

6. Het bestuur kan ook buiten vergadering besluiten nemen, mits met algemene stemmen.

De stemmen kunnen alleen schriftelijk – waaronder begrepen per brief, telegrafisch, per telefax of per e-mail – worden uitgebracht. Van een aldus genomen besluit wordt onder bijvoeging van de ingekomen stemmen door de secretaris een relaas opgemaakt dat – na mede ondertekening door de voorzitter – bij de notulen wordt gevoegd.

7. Ieder bestuurslid heeft het recht tot het uitbrengen van één stem.

Voorzover deze statuten geen grotere meerderheid voorschrijven worden alle bestuursbesluiten genomen met volstreekte meerderheid der geldig uitgebrachte stemmen.

8. Alle stemmingen ter vergadering geschieden mondeling, tenzij de voorzitter een schriftelijk stemming gewenst acht of indien één der stemgerechtigden dit vóór de stemming verlangt. Schriftelijke stemming geschiedt bij ongetekende, gesloten briefjes.

9. Blanco stemmen worden beschouwd als niet te zijn uitgebracht.

10. Bij staking van stemmen wordt het nemen van een besluit tot een volgende vergadering uitgesteld. Deze vergadering zal niet eerder dan twee weken na de vergadering, waarop de stemmen staakten, worden gehouden. Indien de stemmen dan wederom staken, wordt het

voorstel geacht te zijn verworpen.

11. Het in de vergadering uitgesproken oordeel van de voorzitter omtrent de uitslag van een stemming is beslissend. Hetzelfde geldt voor de inhoud van een genomen besluit, voor zover werd gestemd over een niet schriftelijk vastgelegd voorstel.

12. Wordt onmiddellijk na het uitspreken van het oordeel van de voorzitter de juistheid daarvan betwist, dan vindt een nieuwe stemming plaats indien de meerderheid der vergadering of, indien de oorspronkelijke stemming niet hoofdelijk of schriftelijk geschiedde, een stemgerechtigde aanwezige dit verlangt.

Door deze nieuwe stemming vervallen de rechtsgevolgen van de oorspronkelijke stemming.

13. In alle overige geschillen omtrent stemmingen, niet bij de statuten voorzien, beslist de voorzitter, zulks voor zover de wet dit niet verbiedt.

14. In het geval dat zich een verstrengeling van belangen voordoet ten aanzien van een bestuurslid, dient dit bestuurslid dit te melden aan het bestuur en zich voorts van de beraadslaging en besluitvorming ter zake te onthouden. De aanwezigheid van dit bestuurslid telt niet mee ter bepaling of het vereiste quorum voor besluitvorming is behaald.

Bestuursbevoegdheid en vertegenwoordiging.

Artikel 7.

1. Het bestuur is belast met het besturen van de stichting.

2. Het bestuur is bevoegd tot het sluiten van overeenkomsten tot het verkrijgen, vervreemden en/of bezwaren van registergoederen.

3. Het bestuur is niet bevoegd tot het sluiten van overeenkomsten, waarbij de stichting zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidstelling voor een schuld van een ander verbindt.

Artikel 8.

1. De stichting wordt in en buiten rechte vertegenwoordigd door het gehele bestuur, dan wel door voorzitter en secretaris gezamenlijk, dan wel door hun vervangers.

2. Het bestuur van de stichting is bevoegd om aan één of meer bestuursleden, alsook aan anderen, zowel gezamenlijk als afzonderlijk, volmacht te verlenen teneinde de stichting binnen de grenzen van die volmacht in en buiten rechte te vertegenwoordigen.

3. Indien zich een verstrengeling van belangen voordoet tussen de stichting en een of meer van haar bestuursleden dan wel tussen de stichting en een of meer gevolmachtigden, kan de stichting niet door deze persoon of personen worden vertegenwoordigd.

Onder een verstrengeling van belangen wordt onder meer verstaan het verrichten van op geld waardeerbare rechtshandelingen tussen de stichting en:

a. een bestuurslid en/of medewerker van de stichting;

b. een persoon die een nauwe familie- of vergelijkbare relatie heeft met een sub a bedoelde persoon;

c. een rechtspersoon waarvan een of meer van de sub a en b genoemde personen bestuurslid, lid van een toezichthoudend orgaan of aandeelhouder zijn.

Directeur

Artikel 9.

1. Het bestuur kan een directeur benoemen, die onder verantwoordelijkheid van het bestuur belast is met de uitvoering van het bestuursbeleid of een nader te bepalen deel van het bestuursbeleid.

2. Het bestuur kan besluiten bepaalde taken en bevoegdheden aan de directeur te delegeren en aan de directeur volmacht verlenen om ter uitvoering daarvan de stichting in en buiten rechte te vertegenwoordigen.

Boekjaar, jaarstukken en begroting.

Artikel 10.

1. Het boekjaar van de stichting is gelijk aan het kalenderjaar.

2. Per het einde van ieder boekjaar worden de boeken der stichting afgesloten. Daaruit worden door de penningmeester een balans en een staat van baten en lasten over het geëindigde boekjaar opgemaakt, welke jaarstukken binnen zes maanden na afloop van het boekjaar aan het bestuur worden aangeboden, vergezeld van een rapport van een registeraccountant of van een accountant-administratieconsulent. De accountant is

gerechtigd tot inzage van alle boeken en bescheiden van de stichting.

3. De jaarstukken worden door het bestuur vastgesteld.

4. De stichting is verplicht om periodiek een financiële verslaglegging over te leggen aan het deputaatschap Financiën en Beheer van de Gereformeerde Kerken (Vrijgemaakt), zulks overeenkomstig de regels welke ten aanzien van deputaatschappen binnen voormeld kerkverband gelden.

5. Jaarlijks wordt de begroting voor het daaropvolgende jaar aangeboden en behandeld in een bestuursvergadering, welke wordt gehouden in de tweede helft van het jaar.

Voordat het nieuwe jaar aanvangt dient de begroting door het bestuur te zijn vastgesteld.

Relatie met de generale synode.

Artikel 11.

Het bestuur is gehouden te handelen overeenkomstig opdracht en mandaat van de generale synode van de Gereformeerde Kerken (Vrijgemaakt) bedoeld in artikel 5 lid 2, en legt van zijn handelen verantwoording af aan de genoemde synode.

Reglement.

Artikel 12.

1. Het bestuur is bevoegd een reglement vast te stellen, waarin die onderwerpen worden geregeld, welke niet in deze statuten zijn vervat.

2. Het reglement mag niet met de wet of deze statuten in strijd zijn.

3. Het bestuur is te allen tijde bevoegd het reglement te wijzigen of op te heffen.

4. Op de vaststelling, wijziging en opheffing van het reglement is het bepaalde in artikel 13 lid 1 van toepassing.

Statutenwijziging.

Artikel 13.

1. Het bestuur is bevoegd deze statuten te wijzigen.

Besluiten tot wijziging van deze statuten kunnen slechts worden genomen in een tot dat doel uitgeschreven vergadering, waarin ten minste drie/vierde gedeelte van de zitting hebbende bestuursleden aanwezig is, en met een meerderheid van ten minste drie/vierde gedeelte van de geldig uitgebrachte stemmen.

Indien op deze vergadering het vereiste aantal bestuursleden niet aanwezig is, wordt binnen één maand, echter niet binnen veertien dagen, een tweede vergadering uitgeschreven, waarin het bestuur bevoegd is met een meerderheid van ten minste drie/vierde van de geldig uitgebrachte stemmen omtrent wijziging van de statuten te besluiten, mits in deze tweede vergadering ten minste de helft van de zitting hebbende bestuursleden aanwezig is.

2. Wijzigingen in de statuten van deze stichting worden van kracht, nadat zij bij notariële akte zijn vastgelegd.

3. De leden van het bestuur zijn verplicht een authentiek afschrift van de wijziging, alsmede de gewijzigde statuten, neer te leggen ten kantore van het Handelsregister, gehouden door de Kamer van Koophandel en Fabrieken, binnen welker gebied de stichting haar zetel heeft.

Ontbinding en vereffening.

Artikel 14.

1. Het bestuur is bevoegd de stichting te ontbinden. Op het daartoe te nemen besluit is het bepaalde in artikel 13 lid 1 van toepassing.

2. De stichting blijft na haar ontbinding voortbestaan voor zover dit tot vereffening van haar vermogen nodig is.

3. De vereffening geschiedt door het bestuur.

4. De vereffenaars dragen er zorg voor, dat van de ontbinding van de stichting inschrijving geschiedt in het register, bedoeld in artikel 13 lid 3.

5. Gedurende de vereffening blijven de bepalingen van deze statuten zoveel mogelijk van kracht.

6. Een eventueel batig saldo van de ontbonden stichting wordt besteed overeenkomstig het doel van de stichting dan wel dient te worden overgedragen aan een andere door de bevoegde belastingdienst als algemeen nut beogend erkende instelling.

7. Na afloop van de vereffening blijven de boeken en bescheiden van de ontbonden

stichting gedurende tien jaren berusten onder de jongste vereffenaar.

Fusie en splitsing.
Artikel 15.

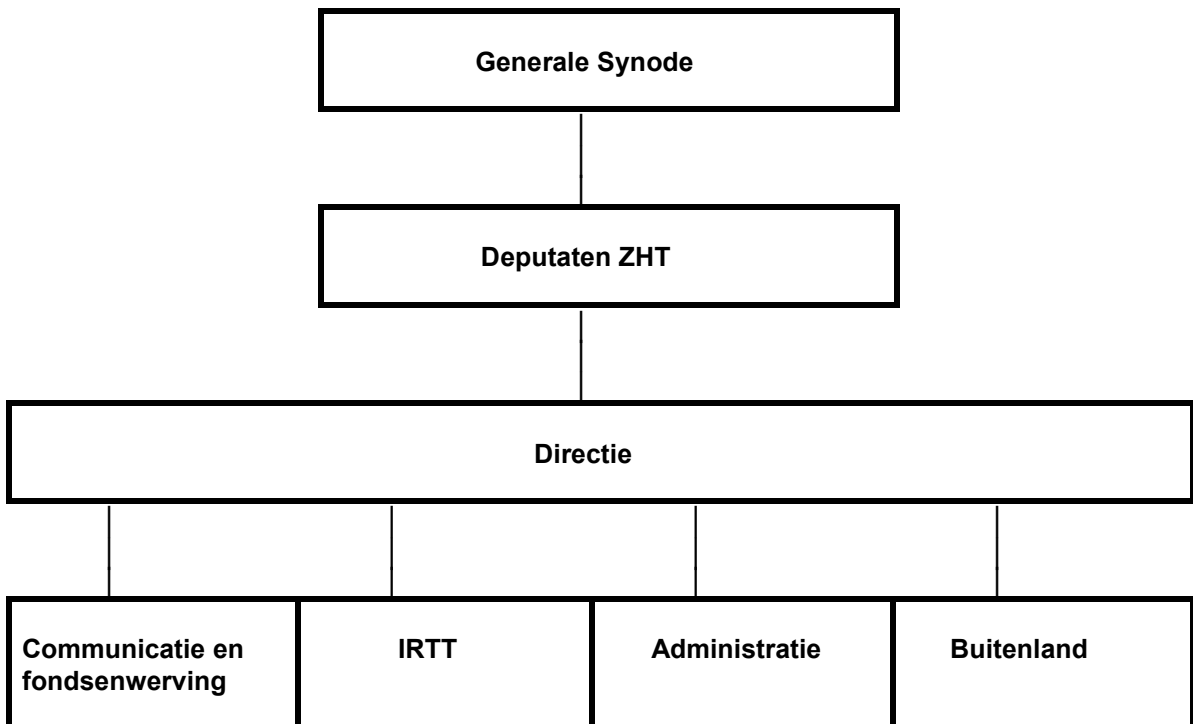
Bij fusie of splitsing van de stichting mag haar vermogen alsmede de vruchten daarvan slechts met toestemming van de rechter anders worden besteed dan waaraan dit vermogen en deze vruchten vóór de fusie of splitsing blijkens de doelstelling van de stichting moeten worden besteed.

Slotbepaling.
Artikel 16.

In alle gevallen, waarin noch de wet, noch een eventueel reglement, noch deze statuten voorzien, beslist het bestuur.

BIJLAGE V

Instituut voor Zending, Hulpverlening en Training De Verre Naasten

BIJLAGE VI

Lijst partnerkerken

In deze lijst worden alle partnerkerken van DVN genoemd, gerangschikt naar continent en land. Onder partnerkerken wordt in dit verband verstaan, dat DVN er een meerjarige hulpverleningsband heeft via de afdeling buitenland en/of de afdeling IRTT.

Daarnaast zijn er enkele niet kerkelijke opleidingsinstituten opgenomen, te herkennen aan de asterix achter de naam.

AFRIKA

Benin

ERCB Eglise Reformée Confessante au Bénin

DR Congo

ERCC Eglise Reformée Confessante au Congo

Ethiopië

EECMY Ethiopian Evangelical Church Mekane Yesus

PCE Presbyterian Churches of Ethiopia

Kenia

AEPC Africa Evangelical Presbyterian Church

RCEA Reformed Church of East Africa

Nigeria

NKST Church of Christ in the Sudan amongst the Tiv

Uganda

PCU Presbyterian Churches of Uganda

Zimbabwe

CCAP Church of Central Africa Presbyterian

Zuid-Afrika

GKSA Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika

VGKSA Die Vrye Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika

MTC Mukhanyo Theological College*

AZIE

Filippijnen

RFPC Reformed Free Churches in the Philippines

India

PFC Presbyterian Free Churches

PTS Presbyterian Theological Seminary*

RCSI Reformed Churches South India

RPCNEI Reformed Presbyterian Churches in North East India

RPCNI Reformed Presbyterian Churches in North India

Indonesië

GGRI-P Gereja Gereja Reformasi Indonesia Papua

GGRI-NTT Gereja Gereja Reformasi Indonesia NTT

SETIA Evangelische Theologische Hogeschool*

EUROPA

Oekraïne

UERC Oekraïens Evangelische Gereformeerde Kerk

Rusland

ERCUR Evangelical Reformed Churches Union of Russia

Verenigd Koninkrijk

EPCEW Evangelical Presbyterian Church of England and Wales

LATIJS AMERIKA

Brazilië

IPB Igreja Presbiteriana do Brasil

IRB Igreja Reformada do Brasil

Suriname
EST Evangelical School of Theology*

Venezuela
IRV Iglésia Reformada de Venezuela

BIJLAGE VII

Overzicht opleiding van uitgezondenen (per 31-08-07)

werkpositie		naam	Afsluiting opleidingstraject (jr/mnd)				Zendende instantie	
Continent	Kerk/land		'05	'06	'07	'08	Ned	Buitenl
Afrika	ERCC / Congo	Merkus [1]	01				DVN	
		Brouwer		10			DVN	
		Beute			05		CC	
		Fennema			12		DVN	
	VGKSA / Zuid-Afrika	Boon* [2]	04					VGKSA
		De Boer* [3]			08			VGKSA
	GKSA / Zuid-Afrika	Vel Tromp*			08		NGK Kampen	
	ERB / Benin	Den Broeder		03			GoWa	
Zd-Amerika	IRB / Brazilië	Van Spronsen* [4]				01		CanRC
Azië	PNG	Wildeboer*	03					CanRC
Europa	UERC / Ukraine	Drost			07		UC	
	Rotterdam	Van Zuylekom [5]			05		MAR	

Toelichting:

* In opdracht van een niet-GK instantie; in principe worden de kosten doorberekend.

[1] Een sterk bekort traject, vanwege de urgentie van de taak in Congo.

[2] Het eerste deel van het traject in Nederland; een deel per e-mail vanuit Z-Afr.

[3] Een zeer kort traject; afgebroken vanwege ziekte.

[4] Het deel in Nederland is een onderdeel van het totale traject dat plaatsvindt olv. Prof. Dr. A.J. de Visser in Hamilton.

[5] Een niet-volledig traject.

cont	land	kerk	Internationale C				Lokale cursussen									
			Ronde I	Ronde II	III		'98	'99	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07
	Indon	GKSI	-	2	2	2								okt		
		GGRI-P													nov	
Azië	Korea	PCK	4	-	-	-										
		Filipp.	FRCP	2	-	-	-									
	RFCP		2	-	-	-										
	CRCP		-	2	-	-										
	Myanmar														Sep ?	
Eur	Griekenl	GEC	1	-	-	-										
	Hong	MRE	-	-	-	-		okt								
	Ukraine	UERC	-	2	1	1	okt									
totaal			65	50	26	24										

BIJLAGE IX

Jaarverslagen van de Stichting De Verre Naasten

De jaarverslagen over 2005 en 2006 zijn in verkorte vorm aan alle donateurs toegezonden als aflevering van DVN Nieuws. Het laatste jaarverslag is bovendien te vinden op de website www.deverre-naasten.nl.

Al deze jaarverslagen zijn verschenen inclusief een verkorte jaarrekening.

Ook de volledige jaarverslagen met de volledige jaarrekeningen zijn beschikbaar.

Op het kantoor van DVN kunnen exemplaren van al deze jaarverslagen, inclusief jaarrekeningen worden opgevraagd.

BIJLAGE X

Adressen en functies deputaten

Primi:

Mw. A.J. Bekker-Holtland	Geertruidahoeve 33	2804 HS Gouda	arien.bekker@hu.nl
ds. Th. Blok	Stolberglaan 9	3583 XJ Utrecht	thijsblok@filternet.nl
Mw. R. Folkerts	Koggekade 60	8017 KG Zwolle	reinafolkerts@zonnet.nl
B. Gort	Mannagras 15	8043KC Zwolle	bwgort@home.nl
K. van der Helm	Klaverkamp 21	8051 SZ Hattem	k.vanderhelm@cable4u.nl
Mw. K. van der Hoeven-Haitsma	Wolvenveen 21	9451 KS Rolde	KarinvdHoeven@wxs.nl
C.M. Manni	Sprokenpad 11	3813 DP Amersfoort	cm_manni@hotmail.com
ds. R. Pos	De Schans 2	2231 LE Rijnsburg	rt.pos@casema.nl
C.F. Stolper	Machteldskamp 19	8181 ZN Heerde	cf.stolper@wxs.nl

Secundi:

ds. G.J. van Enk	Assen	mahuon@wifi-assen.nl
A. Rietveld	Leiden	a.rietveld@tip.nl
ds. W. Scherff	Spakenburg	wscherff@solcon.nl
C. Smallenbroek	Ede	keesendea@hotmail.com

Moderamen:	
Mw. A.J. Bekker-Holtland	voorzitter
B.W. Gort	secretaris / penningmeester
K.B. van der Helm	vice-voorzitter
Commissie Zendende Instanties (CZI):	
Mw. A.J. Bekker-Holtland	
ds. R.Th. Pos	secretaris
ds. M.J.C. Blok	voorzitter
Financiële commissie:	
B.W.Gort	
C.M. Manni	
Notuliste:	
Mw. C. Scheepstra	tineke.scheepstra@tiscali.nl